Sıkıyönetim gazetemizden, cezaevinden kaçma olaylarıyla ilgili bilgileri istedi

● *Sıkıyönetim Komutanlığı yayınımızı ihbar sayarak soruşturma açtı*

HABER MERKEZİ

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı, ÜGD Hukuk Masası Başkanı Ali Yurtaslan'ın gazetemizde yayınlanan itiraflarını ihbar kabul ederek, soruşturma açtıklarını belirten bir yazı ile elimizdeki tüm bilgi ve belgeleri kendilerine iletmemizi istedi. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığının 29 Temmuz 1980 tarihli yazısı aynen şöyle:

"Aydınlık gazetesi Ankara Bürosu,

Gazetenizin 29 Temmuz 1980 tarihli nüshasından itibaren **ÜGD** Hukuk Bürosu **Başkanı Ali** Yurtaslan'ın açıklamalarına atfen yayımına başladığınız cezaevinden kaçma olayları ile ilgili yayımınız komutanlıkça ihbar telakki edilerek soruşturmaya başlanıldığından, gazetenizde bulunan bu konulara ilişkin yayımlanmış ve yayınlanacak açıklamalarla ilgili tüm bilgi ve belgelerin komutanlığımıza gönderilmesini rica ederim.

Nihat Özer Korgeneral

4. Kolordu ve Ankara Sıkıyönetim Komutanı

★

Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

PAZARTESİ 11 AĞUSTOS 1980 10 LİRA

MHP MERKEZİNDEKİ ADAM İTİRAFA DEVAM EDİYOR

14

Verkaya, 1978 başında Varna'ya giderek Gabriel'in verdiği adresle ilişki kurdu

Bulgaristan'dan silah kaçakçılığını Verkaya yönetiyor

MUSTAFA VERKAYA: İSTANBUL ÜLKÜ OCAKLARI ESKİ BAŞKANI:
Birçok defa gözaltına alınmasına rağmen, serbest bırakıldı. Ülkü Ocakları Başkanlığı döneminde gençlik içinde meydana gelen birçok olayda başrolü oynadı. Son olarak Çemberlitaş'da kuyumcu soygunundan dolayı gözaltına alınmıştı.

● Çatlı, Gabriel'den aldığı adreslerdeki kuyumcuları soydurdu

● ***Abdullah Çatlı, kalpazanlarla ilişki kurarak piyasaya sahte para sürdü***

● Portakal sandığında kaçırılan silahlarla Osman Balcı'nın ilgisi vardır

ABDULLAH ÇATLI: ÜGD GENEL BAŞKAN YARDIMCISI:
Bahçelievlerde 7 TİP'linin öldürülmesindeki arabayı kullanmaktan aranıyor. Çeşitli olayların planlayıcısı

● ***Etimesgut'ta bir eve girerek, 5kg. altın, 100 bin lira ve mücevher aldılar. Kaçarken bir polisi vurdular***

● Fatih, Erzincan Sıkıyönetime «Cezaevinde başıma bir şey gelirse, sorumlusu Mustafa Mit ve Yazıcıoğlu'dur» diye noterden tasdikli dilekçe verdi

ALİ Yurtaslan, bugün de silah kaçakçılığı konusunda MHP'lilerin faaliyetlerini açıklıyor. Yurtaslan MHP'nin Bulgaristan' dan silah getirdiğini ve bu silahların dağıtımını Türkiye'de Ülkü Ocakları Derneği eski Başkanlarından Mustafa Verkaya'nın planladığını anlatıyor. "İstanbul'u havaya uçuracak kadar TNT ile birlikte" yakalanan Yüzbaşı Mehmet Ali Çeviker'in şebekesinde bulunan Ökkeş ve Gabriel, ÜGD Genel Başkan Yardımcısı Abdullah Çatlı'ya Bulgaristan' da oturan bir kaçakçının adresini verip MHP ile bağını sağlıyorlar.

Yurtaslan, bugünkü itirafın diğer bölümlerinde Sivas'da 1978'de meydana gelen olayların MHP Gençlik Kolları

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

Türkiye'ye giren kaçak silahların önemli bir kısmı Bulgaristan'dan gelmektedir. Bulgaristan'ın Varna Limanından Türkiye Mafyasıyla işbirliği halinde getirilen silahlar terör örgütlerine ulaşıyor. Bu silahların bir kısmı Moskova'nın yönlendirdiği örgütlere giderken, bir kısmının ise MHP'nin eline geçtiği Ali Yurtaslan'ın itiraflarıyla bir kere daha kanıtlandı. Ülkemizde anarşi odaklarını Yunanistan, Irak gibi dost ülkelerde arayan bazılarının çizdikleri haritalarda ve yazdıklarında Bulgaristan'dan ve onun arkasındaki Moskova'dan söz etmiyorlar. Ama gerçekler meydandadır. Fotoğrafta bir keresinde Bulgaristan'dan giren kaçak silahların yakalanışı görülüyor.

İstanbul Sıkıyönetimin yazısı üzerine

İSTANBUL Sıkıyönetim Komutan Vekili Koramiral Zahit Atakan imzasıyla gazetemize yollanan 6 Ağustos 1980 tarihli bir yazıda şöyle denmektedir:

"1. İstanbul'da yayınlanan Aydınlık adlı gazetenin son günlerdeki yayınlarında özellikle, halkı kanuna itaatsizliğe teşvik, cemiyetin muhtelif sınıflarının umumi emniyeti için tehlikeli bir tarzda kin ve adavete tahrik, kanunun suç saydığı fiili övmek, devletin askeri ve emniyeti muhafaza kuvvetlerini alenen tahkir ve tezyif edici, kamuoyunda telaş ve heyecan doğuracak yayınlar yapıldığı, ayrıca adı geçen gazetenin halka zor ve tehditle Komutanlığımızın bu konudaki (3) nolu bildirisine aykırı olarak satılmak istenildiği müşahade edilmiştir.

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Aydınlık

GAZETEMİZİN SATIŞINI DENETLİYORDU

Müessese Müdürümüz Ertür gözaltına alındı

Müessese Müdürümüz Gürhan Ertür dün İstanbul'un çeşitli semtlerinde yapılmakta olan gazete satışlarını denetlerken gözaltına alındı.

Ümraniye Örnek Mahallesinde gazete satarken gözaltına alınan İsmet Çelik ve Şeho Bulut hakkında bilgi almak üzere Esenevler'deki askeri birliğe giden Müessese Müdürümüz Ertür buradan Kısıklı Karakoluna, daha sonra da Doğu Garnizon Sıkıyönetim Harekat Merkezine götürüldü.

Müessese Müdürümüzün ne gerekçeyle gözetim altına a-

(Devamı S. 6 Sü. 4'te)

Yarın: Maraş katliamında Genel Merkezle telefon görüşmesi

içten geldiği gibi

NİMET ARZIK

Selam Aydınlıkçılar

Gene Aydınlık, büyük günlerini yaşamaya başladı: Selam size Aydınlıkçılar. "Kontrgerilla"dan beri, bunca cesur iş yapılmamıştı. Hiç bir toplum, bunca cesurane isleri sevmez...

Selam Koğuş Kıdemlisi: Biz Doğan Yurdakul'a böyle deriz, bir zamanlar sık sık cezaevini boyladığı için. Tek başına, o mütevazi, o suskun haliyle, çok büyük olanakları olan gazetelerin yapamayacağını yaptın. Selam Nuri Çolakoğlu, o iki şaka bir espri arasındaki, üstünde durmadığın göz kırpan cesaretin için!

Günlük yazı yaşamında, bazı sürtüşmelerimiz oluyor, ama bizim çocuklar öyle bir davranışta bulunuyorlar ki, selin, sel yatağını yıkadığı gibi bu sürtüşmelerin izleri siliniyor...

Midem bulanıyor. Aydınlık'ın sürekli yazı olarak yayınladığı, "Tuzlu lapa ile öldürülen üç köylü" vatandaşın öyküsünden. Ama okumuş yazmış geçinenlere, Aydınlık'ın dördüncü sahifesini, tıkaç gibi tıkıyorum. O palyaçoların dertleri baska. Tuzlu lapadan onlara ne?.... Yememişler ki!

O palyaço' nun dertleri

O giyimli kuşamlı, boş laf ishaline tutulmuş, palyaçoların dertleri bambaşka! Cansız, kansız, kişiliksiz, özenti kasıntı çocuklarına, bu toplumu daha fazla sömürsünler diye, döviz güç gönderebiliyorlarmış.

Oysa Fransa'da, adam gibi yaşamak için, en aşağı bir gencin elinde avucunda, beşbin frank olmalıymış. (Galiba, yüz bin liraya yakın).... Paramız düşmüş. Öyle güçlük çekiliyormuş ki, bu dövizi kaçamaktan bulmak için... Hem de bizim ülkemiz öyle garip bir ülkeymiş ki, bu çocuklar, bunca okuduktan sonra, geliyor hüsrana uğruyorlarmış...

– Çüş, babam çüş!

– What?...

– Çüş babam çüş!... Bu fakir ülkenin, kaçak döviziyle okut, sonradan burun kıvır değerini bilmiyorlar diye... Sonra büyük tehdit, "Eğer değerini bilmezlerse, çeker gider efendim, çeker gider"....

– Büyük kayıp doğrusu...

Onlara etek dolusu kaçak döviz, vatandaşlara da mide dolusu tuzlu lapa, öldüren lapa... Yahu 12 Mart'ın Kamçılı Doktorunun yaptıkları, bu Adli Tabip Nebi Ziya Akkan'ın yaptıklarının yanında, çocuk oyuncağı kaldı. Biz de Kamçılı Doktoru yerden yere vurmuş, bir daha, bir daha, bir daha vurmuştuk... Senden af dileyesim geliyor Kamçılı Doktor!...

Ve tuzlu lapa

Aydınlık'ta anlatılan olayı bir de kendi dilimle anlatayım..

... Konu at deve değildi.. Konu kocaman bir fildi, fil... İmgelemleri yiyip yutuyordu, Timur'un, Akşehirlilere beslettiği fil gibi her şeyi yutan!

Üç köylü sözümona, Yavuz'un yüzelli kilo altınını bulmuş, saklamıştı. Yüzelli kilo altın nice eder, kağıtlaşmış paramızla? Saygıdeğer silah kaçakçısı, saygıdeğer afyon kaçakcısı değilim ki, bileyim...

Ve görevliler köylülere söyletmeye uğraşıyorlardı, altınların yerini...

Çirkin sahnelerdi bunlar. Niye işkence yapanlar, elleriyle, karşılarındakilerin sekslerini çekiştirir ki, bunun psikiyatride yeri olmalı....

Anlattıkları doğruysa, bütün bu çirkinlikler yapılmıştı.... Ve Tanrı, kulu kulun eline düşürmesin, kulun eline düşenler yaşamla ölüm arasında, hatırsız, anısız, tüm yara, tüm çürük, tüm çile bocalıyorlardı. Onların da belki birkaç mutlu günü olmuştu yaşamlarında, ama sanki mezar çukurlarının ötesinde kalmıştı, o birkaç mutlu gün!

Ve Adli Tabip Nebi Ziya Akkan işe girişmişti.... Onu bir normal kadın rahminin dokuz ay sakladığına inanmak güç...

– İlmi yollarla konuşturacaktı, vatandaşları, ıcığı cıcığı çıkmış vatandaşları...

Sevgili okurlarım, doktorun resmine dikkatle baktınız mı gazetede... O kaçak, o saplantılı bakışının farkında mısınız?.. Belli ki, ta bebelikten, hiç kimseye, hiç bir zaman sevimli görünmemiştir ve sevilmemiştir...

... Ve ne yapıyor Nebi Efendi... Bir bulamaç veriyor, içine, içindeki canavarları kattığı... Bir kilo tuz döküyor karıştırıyor, üç kilo tuz döküyor içine karıştırıyor, beş kilo tuz döküyor içine, gene karıştırıyor...

Bıçak gibi, bir karışım... Bunca hırpalanmış vatandaşların bunu mideye indirirse, öleceklerini, eğer diploması da sahte değilse bilmesi gerek...

Böyle eylemlerin her halde, her an artan ve sarhoş eden bir şehveti vardır... Ve ölüyor üç vatandaş... Üç kişi olduğu için "Akut makut, beyin kanaması" demek de olanaksız....

Ölüyor üç vatandaş, göz göre göre... Sönüyor üç yaşam, göz çıkara, çıkara... Kül oluyor üç ocak, kimse tınmadan...

Niye ülkemizde, canavar bunca çoğaldı ki?...

Niye canavarlık bunca doğal gelmeye başladı ki, ele güne?.

Bir zamanlar arkadaşlar bana:

– Bir işkencedir tutturmuşsun diyorlardı? Merak ediyorum, o tutturmada, bugün haklı olduğumu görüyorlar mı, görmüyorlar mı?....

Adalete kuşkusuz görev düşüyor...

Tabipler Odasına çok büyük görev düşüyor. Bizlere de!... Bizlere de arkadaşlar!

Şimdi ben bu tuz lapası öyküsünü gavurcaya çevirip, bütün dünyanın insancıl kurumlarına göndersem, bir vaveyladır kopacaktır:

"Kol kırılır yen içinde"....

"Kıç kırılır, don içinde diye"....

Gidi sahtekarlar!.....

Gidi tuz lapacıları!...

PAZARTESİ DENEMELERİ

İsmet Zeki EYUBOĞLU

KUYRUĞUNA BASMAK

Pek yakışıklı bir başlık değil bu, biliyorum, ancak halk deyimi olarak içerdiği anlam çok ilginç, çok önemlidir. Bir kimseyi söyletmek, eyleme geçirmek, iş yaptırmak için en duyarlı yanını bulmak, onu orasından yakalamak anlamında söylenen "kuyruğuna basmak" günümüzde kimi yayın araçlarının durumunu dile getirmek için bire birdir doğrusu.

Yıllardır ülkemizde kan gövdeyi götürüyor, gençlerimiz birbirlerini öldürüyorlar, nice ocaklar sönüyor, nice umutlar yıkılıyor, nice çevreler acıların en sarsıcısına, en çekilmezine itiliyor, boğuluyor. Sekiz ay öncesine değin günlük ölüm çizgisi 6-7 sayısı yöresinde dolanıp dururken birdenbire 15-20 gibi korku salıcı bir aşamaya yükseldi. Yetkililer, görevliler, sorumlular ülke sevgisinden, ulus saygısından geçtik, insanlık duygusundan bile yoksun, utanç verici bir tutumla bildiklerinden şaşmıyorlar, birer kocakarı ağıtı söylemekle, birer kocakarı kargısı (bedduası) çekmekle yetiniyorlar. Hangi sorumlunun konuşmasını dinleseniz "acemi eğitim eri" gibi boyuna yüksek arpacıktan atıyor; "ezeceğiz", "boğacağız", "kan kusturacağız", "biz büyük ulusuz", "bu oyunlara gelmeyeceğiz." Bütün bunlar boşlukta en küçük bir iz bırakmadan silinip giden anlamsız birer ses olmaktan öteye geçemiyor. Kargaşa, kan döküş bütün görevlilerle, yetkililerle, sorumlularla alay etmek için dilini dışarı çıkarmış, çatısının içine değin uzatmış. Kim bilir daha nice avlanacak "kuş" gözetliyor orada. Buna karşın bütün gözler başka yanlara çevrilmek isteniyor, ağır yasaların çıkmasıyla bütün sorunların çözüme ulaşacağı sanılıyor. Yasalar ne denli ağırlaştırılırsa kargaşa da o oranda artacaktır, yasaların ağırlığına göre yeni olanaklar arayacaktır. Bütün ulusların tarihinde bu böyle gelmiş böyle gider.

Bütün bu olup bitenler karşısında vurdumduymazlığın en utanç vericisi başından geliyor. Bizim basınımızın tek görevi ölenlerin, öldürenlerin sayısını bildirmek, kocakarı ağıtlarını yayımlamak, kendi çıkarlarına dokunan bir olay, bir girişim olunca çığlığı basmak, yırtınmak, bütün yüzsüzlüğünü, saygısızlığını ortaya dökerek özel çıkarlarını ulus yararı biçiminde ortaya atmaktır. İkinci, ulusal, büyük, önemli, yüce bir görevi de şurada burada bacaklarıyla, kalçalarıyla, göğüsleriyle, sevişme azgınlığıyla tanınmış kadınların çıplak, yarı çıplak fotoğraflarını basıp yaymak, ülkemiz insanlarını, okuyucuları göbek ardı açısından aydınlatmaktır. Bundan dolayı Bab-ı Ali'nin devşirme patronlarının sofraları ne denli donanmış, görkemli olursa olsun kadın kıçı kokar, geçimleri o yüzdendir, gelirleri oradan kaynaklanır.

İşte yazımın başlığına "kuyruğuna basmak" deyişimin nedeni de budur. Epeydir "Aydınlık"ta birtakım açıklamaları içeren belgeler yayımlanıyor. Bunlar arasında ülkemizin ne gibi bir uçurumun kıyısına itildiğini gösteren, yetkililerin hangı sorumsuzluk kuyusuna düştüklerini ortaya koyan, önemli olduğu oranda da korkunç belgeler, açıklamalar vardır. Bunlar bir gazeteyi, bir gazeteciyi değil, bütün ülke insanlarımızı, görevlileri, sorumluları ilgilendirmesi, derin derin düşündürmesi gereken varlıklardır. Yurdumuz bir uçuruma sürükleniyor, bölünüyor, bölüşülüyor, "kurtarılmış bölgeler"e ayrılıyor, kimsede ses yok. Tıpkı bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın der gibi bir tutum. Oysa yılan ortada dolaştığı sürece önüne gelene dokunur, ağusunu döker. Güçlü bir yılanın soktuğu kimseler arasında kurtulanı pek görülmemiştir. Bundan dolayı sokulmadan, öldürücü ağunun kıvrandırıcı sancılarını gövdede duymadan yılana karşı uyanık durmak, kayanın oyuğundan çıkmasını beklememek gerekir.

Neden susuyor basınımız "Aydınlık"ın bu kolay kolay ele geçmez, bulunmaz belgeleri, açıklamaları karşısında? Basın araçlarımızın bu olaylardan etkilenmeleri için yetkililerinden, yağlı göbeklilerinden birinin, birkaçının öldürülmesi, deyim yerindeyse kuyruğuna basılması mı gerekir? Bizim basınımızın Liz'in göğüslerinden, Monako Prensesinin çapkınlıklarından, Brigitte Bardot'un kalçalarından, Süreyya'nın sevgililerinden, İngiltere Prensi Charles'in oynaşlarından, kadınlaşmış birtakım erkeklerin, erkekleşmiş kadınların kırıştırmalarından başka ilgisini çeken bir konu yok mu? Birçoğu Avrupa'da, Amerika'da öğrenim görmüş, yıllarca yaşamış, gezmiş dolaşmış gazete patronlarının, onların gönlünce yazı yazmayı iş edinmiş kimi yazarların ilgisini çekecek önemli bir yurt sorunu yok mu şunun bunun kıçından başka?

Neden elbirliğiyle yürümezler bu kanlı olayların üstüne, neden birbirlerine yardımcı olmazlar, neden biraraya gelmezler bu buğuları göklerimizi kaplayan kardeş kanları karşısında, bu yürek doğrayan ana çığlıkları önünde? Nedir bu korkaklık, bu çekingenlik, bu özel çıkarcılık? Birinci Dünya Savaşında, yurdumuzun başına üşüşen, dört yanını ele geçiren düşmanlar karşısında bile yürekli yazarlar, ozanlar, yayın araçları, yurtseverler vardı. Geçmişle övünmeyi bir başarı sayan bu basın araçları neden geçmişte düşmana karşı gösterilen direnci şimdi eli kanlılara karşı, sorumsuz görevlilere karşı gösteremiyor? Boyuna üzerine basıp canlarını acıtmak için kuyruklarını bulmak mı gerekir? Bir yazarın, bir yayın aracının görevi yalnız olayları aktarmak, kendi anlayışına uygun gelenleri bildirmek değildir. Bizim gibi öğrenim olanakları yeterli aşamaya ulaşamamış ülkelerde basın araçları birer öğretmen durumundadır. Ülkeyi, ulusu ilgilendiren konularda, sorunlarda yayın araçları arasında birlik sağlanamazsa kargaşaya itilen gençleri uyarma, onlara ulus yararına olanla, özel çıkara yöneleni, aldatıcı olanı gösterme olanağı bulunur mu? Yayın kuruluşları, bizde genellikle birer kazanç kurumudur, az emekle çok kazanmak ilkesine bağlıdır. Ancak uygarlık öyle demiyor, yayın yoluyla sağlanan kazancın ulusa yararlı işle bağlantılı olmasını gerekli kılıyor. Oysa bizde basın görev olarak kazancı, çıkarı anlıyor çokluk. Bu düşünceyle başkalarının düşünce özgürlüğüne, aile özelliğine, kişisel gizliliğe çekinmeden saldırıyor. Sözgelişi öldürülen bir genç kadının, bütün yakınlarının gözleri önünde acılarına, üzüntülerine aldırmadan, saygısızca bir tutumla çıplak fotoğrafını çekmeye kalkışıyor. Öylesine yüzsüz basın görevlileri var ki ülkemizde, ölünün bile örtülmesi gereken utanç yerlerini sergilemeyi bir beceri sayıyor. Bu saygısızca davranışları, utanmazlıkları iş edinmiş iki büyük gazetemiz var. İşte bunlar son kanlı olaylardan bile insanı duygulandırarak çıkar sağlamaya, sürümü artırmaya çalışıyorlar.

Bu yazdıklarımın çok ağır, pek de yakışıklı olmadığını biliyorum, üstelik bile bile de yazıyorum, günü gelince gene yazacağım. Basın, ulusun gören gözü, duyan kulağı, çarpan yüreğidir. Onu yalnız bir çıkar aracı, bir kazanç kaynağı yapmak uygarlık ürünlerinden uygarlığa ters düşen bir girişimle yararlanmaktır. Basının belli bir davranış biçimi benimsemesi gerekir, ayrılık olayların değerlendirilmesinde ortaya çıkar. Oysa bizde, basında, görüş ayrılığı olaylar karşısında vurdumduymazlığa, gerçeklere arka dönmeye yol açıyor. Basın aracı, olay karşısında kendi özel görüşünü yansıtacak yerde olayı yok sayıyor, onunla ilgilenmiyor. Bu bir uygarlık sorunudur besbelli. Basınımız daha o aşamaya ulaşamamış. Bütün anlayış ölçüleri özel çıkara dayanıyor. Ulusa anlatılması, açıklanması gereken bir olay karşısında görmezlikten, bilmezlikten gelmek uygar basına yakışır bir davranış değildir.

Bir ülkenin basını, hangi uygarlık aşamasında, hangi değer düzeyinde ise olaylara bakışı da ona göredir. Olgunluk, insan değerlerini kavrama bakımından yeterince gelişememiş bir basın için bütün uyarıcı etki "kuyruğuna basmak" deyiminde düğümlenir. Ülkemizde Demirel türünde yöneticilerin sivrilmelerine olanak sağlayan basınımızdır. Söylenenleri kaynaklarına inmeden, ülke gerçekleriyle bağdaşıp bağdaşmayacağını düşünmeden, olduğu gibi aktaran bir basın çağımızın uygarlık anlayışına yabancıdır. Böyle bir basın, yeterince gelişememiş toplumlarda, "demagog" denen kişilerin doğmalarına yardımcı olur. Biraz eskiye gidilirse, son otuz yıl içinde, başta Menderes olmak üzere, bütün yalan dolancı, inançları sömürerek iş görücü, aldatıcı, başarısız, ulusu geriletici, ülkeyi bunalımlara götürücü kimselerin işbaşına gelmelerinde başlıca etkenin basın olduğu anlaşılır. Bizim basınımız belli düşünce ilkeleri olan, belli bir uygarlık anlayışına göre davranan, olaylara, evrene belli bir görüş açısından bakan bir kurum değildir. Basınımıza yön veren yalnız duygulardır. Bunu, basının dün göklere çıkarıp bugün yerin dibine batırdığı yöneticilerden anlamak kolaydır. Kendisi bunalım içinde olan bir basının gençliği, ulusu bunalımdan kurtarmada yararı, etkisi olur mu? Kendini kurtaramayan bir kurum başkalarını da kurtaramaz besbelli.

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

GÜZEL YURDUMUZUN BAZI KÖŞELERİNDE NELER OLUYOR?

Sayın Yazıişleri Müdürü,

Kimden kime gönderildiği önemli olmayan, ama güzel yurdumuzun bazı köşelerinde neler olduğunu, sorumluluğun baskısı altında kalmaksızca, eğitilmiş kişinin kendi düzeyindeki dostuna yazdığı mektubun iki sayfa tutarındaki tümünün fotokopisini size gönderiyorum.

Bu mektubu yayınlamak imkan dahilinde olursa, Sayın Başbakan, Sayın Ecevit, Sayın Türkeş, Sayın Erbakan, Sayın Feyzioğlu vb. sayın siyasi sahne oyuncularına ithaf ettiğimizin belirtilmesini (uygun görülürse), hâlâ uyanamayan demokratik kuruluşların itici güçlerini ve kendini güçlü şayan güçsüz sorumluları uyaracağını düşündüğüm için, size kim olduğumu belirtmeden bu yazıyı gönderiyorum. Saygılarımla.

Ne Sağ Ne Sol–Kemalizm

Dün gelen mektubunuz bizleri son derece memnun etti. Uzun bir süre sizden gene zevkle bahsetmemize vesile oldu. Bunca gelip giden komşularımız arasında sizin müstesna yeriniz her zaman en tatlı hatıralarımızı teşkil etti. Sizleri aynı ailenin bir fertleri, kardeşlerimiz olarak hiç bir zaman unutmayacağım, unutmayacağız.

Mektubunuzda bahsettiğiniz hususlar birer gerçektir. Hem de esefle söylemek gerekir ki bütün korkunçluğu ile birer gerçektir. Ben size bir misal arzedeyim, siz ona göre durumun vahametini takdir edin.

Bundan iki ay önce Aybastı Adalet Partisi İlçe Başkanı, Aybastı'nın içinde tabanca ile vuruluyor. Vuranlar tabancalarını beline sokup halkın içinden ortada hiç bir şey yokmuşcasına geçip gidiyor. İlçe Başkanı yere düşüyor. Hiç kimse yanına yaklaşamıyor. Evinden durumu haber alan karısı hadise yerine gelip kocasını Fatsa'ya hastaneye yetiştirmek için bir araba temin edinceye kadar, yaralı Adalet Partisinin İlçe Başkanı kan kaybından vefat ediyor. Cenazesi akşam evinde kalıyor. Sabahleyin saat 09.00'da hiç bir dini merasim yapılmadan cenazesinin sadece kadınlar tarafından çıkarılması ve doğruca mezarlığa götürülmesi emri geliyor. Bu emir gereğince İlçe Başkanının cenaze namazı mezarlıkta ancak kılınabiliyor. Kılanlar da bir imam, müteveffanın iki oğlu ve bir damadı ile mezarı eşen iki ameleden ibaret kalıyor. İki aydan beri İlçe Başkanını vuranların kim olduğu belli olduğu halde kimse ihbarda bulunamıyor. Ve katiller şimdi Aybastı'da elini kolunu sallayarak geziyor. Şimdi bile istediği işyerinden istediği haracı da ayaklarına getirtiyor. Aybastı'nın içinde müreffeh bir hayat sürüyorlar. Aradan iki ay geçmiş olmasına rağmen Adalet Partisi milletvekilleri Aybastı'ya gidip İlçe Başkanının mezarını ziyaret edemiyor. Aybastı bugün bu haliyle Türkiye haritasının hudutları içinde bulunuyor. Milletvekillerinin bile gidemediği böyle bir yere gitmek cesaretini gösteremediği bu yerin ismini ve durumunu siz takdir edin.

Adalet Partililerin tamamı şu anda Aybastı'yı terkederek kaçmışlardır. Aybastı'da hiç bir partinin tabelasını asmak mümkün değildir. Şu anda Aybastı'da devletin varlığı ile yokluğu her zaman için münakaşa mevzuudur. Aybastı'da yaşayanlar oradaki anarşistlerin mücadelesi nisbetinde yaşamaktadır. Şu anda kararı veren onlardır. Devlet kuvvetleri sadece durumu tespit etmek yetkisine sahiptir. Aybastı'da bugün için konuşulan bir husus vardır, "Aybastı'da sağ-sol problemi yoktur" denilmektedir. Sağ, zaten kaçmıştır. Şimdi Aybastı'nın problemi sol problemdir. Kurtarılmış bölge nasıl olur bilmem, ben sadece size Aybastı'nın durumunu arzettim.

Fatsa'yı artık siz takdir edin. Benim misal olarak izah ettiğim size hiç intikal etmemiş olan Aybastı'daki durumdur. Fatsa'daki durumun vahametini siz takdir edin. Bugünkü devlet kuvvetleri bu durum karşısında tam bir acz içindedir.

Allaha güveniyoruz. Bizi ve bu memleketimizi kurtarırsa ancak onunun kurtaracağına inanıyoruz. Bekliyoruz.

Kardeş ailesi olarak siz kardeşlerimizi en derin sevgi ve samimi dileklerimizi arzediyor, her zaman mektuplarınızı bekliyorum, bekliyoruz.

Komandolar köyümüzde terör estiriyorlar

Bizler Nevşehir'in merkez ilçe Kozluca köylüleriyiz. Demirel azınlık hükümetinin kurulması ve ÜYD Genel Merkezinin Nevşehir'e taşınmasıyla birlikte faşist terör Nevşehir'de olduğu kadar köylerinde de hız kazandı.

Faşistler Genel Merkezlerini Nevşehir'e getirirken kendilerine uşaklık edecek hakimi, savcıyı, polisi de birlikte getirdiler. Şimdi köyümüzde sıradan CHP'lilerin evleri gece gündüz demeden basılıyor, aranıyor. Evinde CHP'nin yazısı olan vatandaşlar jandarma karakoluna götürülerek işkenceye tabi tutuluyor.

Geçenlerde CHP'li bir çiftçi olan Duran Koca, jandarma tarafından 48 saat işkenceye tutulmuştur. Duran Koca'ya yapılan işkenceyi bilakis yöneten jandarma yüzbaşısı, "Eğer ÜYD'ye kaydolursan senden yakaladığım silahı da vereceğim seni de serbest bırakacağım" demiştir.

Kozluca köyünden E.U.

Hasan eve dön

Hasan 5 gündür seni arıyoruz, ama yoksun. Annen, baban panik içerisinde. Bak bu böyle olmaz. Sorumluluğunu bilmelisin. Annen senin kaçırıldığından korkuyor. Ve kadın orda öyle koşup duruyor. Çok az bir ihtimal olmasına rağmen, kaçırılmamışsan, hiç olmazsa sağ olduğuna dair bir telgraf çek. Ekrem'e, İsviçre'ye iltica edeceğini söylemişsin. Ya da konuşmuşsunuz.

Hasan, kendine gel. Aptallık etme. Senin doğru karar alacağına inanıyor, eve dönmeni bekliyoruz.

Arkadaşın Nevzat Üçyıldız.

Sessiz sedasız bir yolculuk

Sizlere hoş bir sohbetin perde arkasını anlatmaya çalışacağım.

İstanbul'dan yola çıktık. Yanımızda biri vardı. 18-20 yaşlarında uzun boylu, bayağı yakışıklı biri. İstanbul'dan Ankara'ya kadar sessiz sesiz oturuyordu. Sonra bizim yakışıklı yolcu fazla sessizliğe dayanamadı. Ve nihayet çenesini açtı.

Apocu: Hilvan'da devrimciler bir ağaya karşı en başarılı mücadeleyi sürdürüyorlar. Apocular saflarında mücadele eden devrimciler Deniz Gezmiş'ten, İbrahim Kaypakkaya'dan daha fazla işkence görmüş, ezilmiş yiğit devrimcilerdir.

Muavin – Nasıl bir mücadele veriyorsunuz?

Apocu – Bayağı silahlı bir mücadele, ağanın adamları da silahlı. Ama bizim silahlar daha iyi. Bizimkiler Klaşinkoflarla dolaşıyorlar. Halkın can güvenliğini sağlıyorlar. Orada halk ağanın zulmüne dayanamayıp göç ediyorlar.

Bir yolcu – Ağanın zulmüne mi, yoksa sizin zulmünüze mi dayanamıyorlar?

Apocu – O ne demek.

Muavin– – Gelen geçenden zorla para alıyormuşsunuz, öyle değil mi?

Apocu – Öyle ama biz kurşun almak için alıyoruz. Onları sömürüden kurtaracağız.

Bir yolcu – Bırak kardeşim bu palavraları. Bir sömürüden kurtarıp bu ellikte siz sömürüyorsunuz. Para vermeyenleri dövüyorsunuz, adam öldürüyorsunuz.

Apocu – Öyle bir şey yoktur. Biz Kürt halkının menfaatlerini savunuyoruz. Bizden başka kimse savunamaz.

Apocu kardeşim fazla sıcağa dayanamayıp tartışmayı yarıda kesti. Elazığ'da 5 dakikalık mola verildi. Herkes dışarı çıkıyor, Apocu kardeşim bir türlü dışarı çıkmıyor. Meğerse içeride çanta karıştırıyormuş. Muavin buna tanık olmuş. Elazığ'dan Diyarbakır'a gidecekti. Diyarbakır'a giderken benim 1600 lirayı götürmeyi ihmal etmemiş sağolsun.

A.A.Barut

Geçtiğimiz Hafta

K.Maraş davasında 22 idam

MHP'li canilerin 1978 Aralık ayında K. Maraş'ta gerçekleştirdikleri ve resmi kayıtlara göre 111 kişinin öldürüldüğü büyük katliamla ilgili olarak Adana Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde görülen dava 8 Ağustos günü sonuçlandı. 476'sı tutuklu 806 sanıklı Cumhuriyet tarihinin en büyük davasında Askeri Savcılığın idamını istediği 275 kişiden 22'si için Mahkeme Heyeti de idam kararı verdi. 14 sanık ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı. 107 sanık ise toplam 920 yıl 8 ay hapis cezası alırken, 390 sanık beraat etti.

2 İDAMLIK MHP'LİYİ KAÇIRANLARDAN 8'İ TUTUKLANDI

Mamak Askeri Cezaevinden idam mahkumu MHP'li katil İsa Armağan ve Mustafa Pehlivanlı'yı kaçıran 1 yüzbaşı, 4 er, 1 avukat ve 2 komando tutuklandı. Tutuklananlardan 5'inin ismi bir süredir itiraflarını yayınladığımız ÜGD Hukuk Masası eski Başkanı Ali Yurtaslan'ın açıklamalarında yer alıyordu. Yurtaslan'ın itiraflarında cezaevinde MHP'lilere yardımcı olduğunu belirttiği görevlilerden 5'inin, 2 idamlık MHP'linin kaçırılmasına iştirak ettikleri belirlendi.

Bu arada yayınlamaya devam ettiğimiz Yurtaslan'ın itiraflarının yankıları genişleyerek sürüyor. Yüksek Hakimler Kurulu, itirafta adı geçen hakimler ve diğer adliye personeli hakkında soruşturma açarken Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı da itirafta adı geçenler için soruşturmaya başladı.

ATEŞEMİZ ÖLDÜRÜLDÜ KONSOLOSLUĞUMUZ BASILDI

Geçtiğimiz hafta içinde Atina'da Büyükelçilik İdari Ataşesi Galip Özmen ve kızı Neslihan'ın bir Ermeni örgütü tarafından katledilmelerinin hemen ardından Fransa'da da Lyon Konsolosluğumuz yine bir Ermeni örgüt mensuplarınca basıldı ve 4 kişi yaralandı.

Bu saldırılar üzerine, bazı çevreler derhal harekete geçerek Türkiye'de anarşinin Yunanistan'dan kaynaklandığı şeklindeki iddialarını yeniden piyasaya sürdüler.

Bu arada Irak ile Türkiye arasındaki ilişkilerin de giderek soğuduğu gözlendi. Irak Büyükelçimiz "danışmak" gerekçesiyle Türkiye'ye çağrıldı. MHP'liler ise Irak düşmanlığı konusunda faaliyetlerini yoğunlaştırdılar.

YÜKSEK ASKERİ ŞURA ÇALIŞMALARINI TAMAMLADI

Yüksek Askeri Şura 4 gün süren toplantılardan sonra çalışmalarını tamamladı. Bir üst dereceye terfi eden subaylar, tayinler ve kadrosuzluk nedeniyle emekli olanlar belli oldu. 42 albay general ve amiralliğe, 30 general ve amiral ise bir üst rütbeye yükseldi. 31 general ve amiral ile 173 albay kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayrıldı. 6 general ve amiralin rütbe bekleme süresi 1 yıl uzatıldı.

Genelkurmay Başkanlığı, Plan ve Prensipler Dairesi Başkanı Korgeneral Necdet Öztorun ile 3. Kolordu Komutanı Korgeneral Süreyya Yüksel ise orgeneralliğe terfi ettiler.

CHP'NİN GENSORULARI

Geçtiğimiz ay verdiği başarısız gensoru ile hükümete kuvvet şırıngası yapan CHP, AP'li bakanlar hakkında gensoru vermeye devam ediyor. Bir süre önce Maliye Bakanı hakkında gensoru veren CHP bu kez de Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Esat Kıratlıoğlu için yeni bir gensoru verdi.

Diğer taraftan 5 asayiş yasa tasarısı için TBMM'de oluşturulan Özel Komisyonun çalışmaları ise AP ve CHP arasında anlaşma sağlanamadığından ilerleyemiyor. Her iki parti de karşılıklı olarak birbirlerini suçluyorlar.

BOLOGNA KATLİAMI

İtalya'da neo-faşistlerin Bologna Garına yerleştirdikleri bombanın patlaması sonucu 86 kişinin ölmesi, İtalya'da kitle gösterileriyle protesto edildi. İtalyan işçiler de 1 günlük genel greve gittiler.

Sabotaj olayından sonra Fransa'da yakalanan bir faşistin yaptığı itiraflar ise hayli ilgi çekiciydi. Bu İtalyan neo-faşist İtalya'daki terör eylemlerinde, Kızıl Tugaylar vb. Sovyet yanlısı tedhiş örgütleriyle neo-faşistlerin işbirliği yaptıklarını, bazı eylemleri ortaklaşa kararlaştırdıklarını açıklıyordu.

KUDÜS'ÜN İLHAKINA TEPKİLER SÜRÜYOR

İsrail'in Kudüs'ü ilhak etme ve başkent yapma kararına karşı tepkiler geçtiğimiz hafta da devam etti. Son olarak Suudi Arabistan yöneticileri, İsrail'in kararını tanıyarak Başkonsolosluklarını Kudüs'e nakledecek bütün ülkelerle diplomatik ilişkilerini kesebeklerini açıkladılar.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makaleler'den Sorumlu Müdür: S.AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69
İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54
TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900
DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA KızılayCad.104 Sok.No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

Zeytinburnu gecekondularının yoksul çocuklarını okul aile birliği ve esnaf giydirdi

MAHZUN SEVİNÇ

Her çocuk bayramda ailesinin kendisine bayramlık almasını ister ve bekler. Ya ailesinin alacak gücü olmaz ve başkaları bayramda kendisini giydirirse? İşte o zaman çocuğun sevinci bir başka hüzünlü olur.

Mahmutpaşa'da mahzun bayram sevinci

ERKAN ILDIZ

EN büyüğü 14, en küçüğü 5 yaşında 45 çocuk elele tutuşmuş, düzgün sıralar halinde yürüyor, bir dükkandan çıkıp diğerine giriyorlardı. Onlara üç gün önce Mahmutpaşa'da bayram alış-verişlerinin en canlı olduğu bir sırada rastladım. Yıkanmaktan renkleri solmuş elbiseleri içinde, ellerinde naylon torbalarla, biraz mahzun biraz sevinçli dolaşıyorlardı. Girdikleri dükkanların bazılarından tişort, gömlek, iç çamaşırı, bazılarından da elbise, pantalon alıp çıkıyorlardı.

Çocukların başındaki yaşlı kadına yaklaşıp sordum:

—Hayrola teyze, bu çocukları siz mi giydiriyorsunuz?

—Yok be evladım. Ben kim, bu kadar çocuğu giydirmek kim

(Devamı S. 6 Sü. 8'de)

SABIRSIZLIKLA BEKLENEN BAYRAMLIKLAR: Zeytinburnu'nun yoksul gecekondu mahallesinden çocuklar ellerinde torbaları, az sonra alacakları bayramlık giyecekleri sabırsızlıkla beklerken.

«BAYRAMDIR BAYRAMLAŞAK DEĞSİN YANAĞA DUDAK»

Latif Polat

Tam otuz gün önceydi...
Gönül kapıları açıldı birbiri ardınca.
Tüm güzellikler, iyimserlikler, dostluklar seslendiler birbirlerine:
"Ramazan geldi!.."
Ve yine tüm gönüller yanıt verdiler hep bir ağızdan:
"Hoş geldi!.."
Sayılı günler çabuk geçermiş derler.
Geçti de.
Bugün yine dost gönüller sesleniyorlar

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

MHP İzmit eski Merkez İlçe Başkanının işyeri basıldı, bir kişi öldürüldü

HABER MERKEZİ

MHP İzmit Eski Merkez İlçe Başkanı Kazım Akçay'ın işyeri dün erken saatlerde maskeli dört saldırgan tarafından basıldı. Saldırganların açtıkları ateş sonucu MHP üyesi İsmail Demir olay yerinde öldü, ağır yaralanan Kazım Akçay, Mustafa Kılıç ve Recep Demir, İzmit Devlet Hastanesinde tedavi altına alındılar. Yetkililer bir otomobil ile kaçan saldırganların İstanbul yönüne gittiğinin saptandığını belirttiler.

ANKARA'DA BİR KİŞİ ÖLDÜ BİR BEKÇİ YARALANDI

Ankara'da önceki gece meydana gelen olaylarda bir kişi öldü, bir bekçi de yaralandı. Cebeci, Hasan Ali Yücel Caddesinde saat 20.45 sıralarında meydana gelen olayda Doğan Gıda Pazarı sahibi Süleyman Sami Özer'e kimlikleri belirlenemeyen iki saldırgan tarafından ateş a-

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

Köylerin ulaşımı tamamen durdu, yurttaşlar mağdur durumda...

Tunceli'nin 12 köyünü Kırmızıköprü'ye bağlayan köprü 4 aydır onarılmadı

K. KÖPRÜ (ÖZEL)

TUNCELİ'nin Pülümür ilçesine bağlı Kırmızıköprü'nün 12 köyü ile bu nahiyenin bağını sağlayan köprü, 10 Nisan 1980 günü meydana gelen sel felaketi yüzünden yıkıldıktan sonra halen onarılmadı. Köprünün 4 aydır onarılmaması yüzünden çevre köylere taşıt ulaşımı tamamen kesik, bu arada köylüler kışlık ihtiyaçlarını da karşılayamıyorlar.

Kış mevsiminin uzun sürdüğü bölgede köylüler buğdaydan hayvan yemine kadar her türlü ihtiyaçlarını sonbahardan karşılamak zorundalar. Yıkık köprünün yanı sıra çev-

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

İstanbul ve Adana Sıkıyönetim Komutanları görevde kaldı

Beş Sıkıyönetim Komutanı değiştirildi

■ Değiştirilen Sıkıyönetim Komutanları arasında Ankara ve İzmir Sıkıyönetim Komutanları da var

ANKARA (ÖZEL)

MİLLİ Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinde ve beş sıkıyönetim komutanlığında yapılan değişiklik dünkü Resmi Gazetede yayınlanan atama kararlarıyla yürürlüğe girdi.

Atama kararına göre Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğine Hava Orgeneral Halil Sözer getirildi.

Değişen beş sıkıyönetim komutanlığına atanan generaller ise şöyle:

4. Kolordu Komutanı Korgeneral Recep Ergün Ankara Sıkıyönetim Komutanlığına, Ege Ordu Komutanı Haydar Saltık İzmir Sıkıyönetim Komutanlığına, 7. Kolordu Komutanı Korgeneral Kemal Yamak Diyarbakır-Urfa-Mardin-Siirt-Hakkari illeri Sıkıyönetim Komutanlığına, 9. Kolordu Komutanı Korgeneral

(Devamı S. 6 Sü. 4'te)

TOPRAK REFORMUNA KARŞI

Urfa köylerinde ağalar MHP'ye giriyor

URFA (ÖZEL)

URFA'nın Akçakale ilçesine bağlı Sevimli, Aşağı Tilfidan ve çevre köylerde ağaların MHP'ye girdikleri ve köylüleri de bu partiye bağlamak için saldırılar düzenledikleri bildirildi.

Yörenin aşiret reisi ve en büyük ağası olan Ayit Kök, "toprak reformu" kapsamına alınan Sevimli ve Aşağı Tilfidan köyleri çevresindeki toprakların köylülerin eline geçmemesi için MHP'ye girmiş ve aşireti ikiye bölmüştü. Temmuz ayı içinde çevre köylerin ağaları ile de birleşen Ayit Ağa, fedailerini köylülere saldırtmış ve 15 yoksul köylüyü yaralamıştı. Çevre köylerden getirttiği adamlarını Sevimli çevresindeki köylere yerleştiren Ayit Ağanın yeni saldırılara girişmesi bekleniyor.

Yöredeki durumu gazetemize anlatan köylüler şöyle dediler: "Zorba ve kan emici Ayit Ağa MHP'ye girmeyip de nereye girecekti? Bizim köylerin de toprak reformu kapsamına alındığını duyunca çok sevinmiştik. Ama ne oldu. İşte ağanın hükmü hâlâ sürüyor. Hatta şimdi saldırılara da başladı. Bizim için tek çıkar yol, ağanın yarattığı bölünmeye son vermek ve birleşmektir. Yoksa Ayit Ağa ve adamları bütün köylüyü ezecek."

Mersin ve Tarsus'ta bağırsak enfeksiyonundan 8 çocuk öldü

GAZİANTEP'ten sonra Mersin ve çevresinde de yaygın hale gelen bağırsak enfeksiyonu, çok sayıda çocuğun ölümüne ve birçoğunun da ağır biçimde hastalanmasına neden oldu.

Özellikle gecekondu semtleri olan Demirtaş, Siteler, Yenipazar ve Osmaniye'de görülen bağırsak enfeksiyonundan ölen çocuklardan isimleri belirlenebilenler şunlar: Sema Dinçer (1.5) Salih Cezveci (8), Ayfer Yavuzkara (1.5), Yücel Bülent (5), Hamza Sevim (2.5), Erol Dimdik.

İlgililer Mersin'de yaygınlaşan hastalığın yaz ishali olduğunu belirtiyorlar.

TARSUS'UN DELİMİNNET KÖYÜ KARANTİNA ALTINA ALINDI

Bu arada Tarsus'un merkezinin yanı sıra çeşitli köylerinde de yaygın şekilde bağırsak enfeksiyonu görülüyor.

Deliminnet köyü çok miktarda bağırsak enfeksiyonu olayı görülmesi üzerine karantina altına alındı. Deliminnet köyünde 50've yakın yurttaş bağırsak en-

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Rusya Afganistan'da zor durumda

Afganistan'da tam bir batağa saplanan Rusya işgal ettiği mevzilerde de tutunamıyor Afgan direnişçilerinin mücadelesi kazanılan yeni yeni zaferlerle daha da güçleniyor.

Herat direnişçilerin eline geçti

■ Afganistan'ın üçüncü büyük kenti Ruslardan temizlendi

PEŞAVER/YENİ DELHİ (AJANSLAR)

AFGANİSTAN'ın başkenti Kabil'in 600 kilometre batısındaki ülkenin üçüncü büyük kenti Herat'ta direniş kuvvetlerinin büyük bir üstünlük sağladığı bildirildi. İran ve Pakistan'a gelen görgü tanıklarından edinilen bilgilere göre, Afgan direnişçileri Herat'ın içinde tam denetim kurdular, kent merkezi ve pazar yeri Rus askerlerinden arındırıldı. Bu arada Rus işgalci birliklerinin kent çevresindeki kamplarında yeni bir harekat hazırlığı gözlendi. Tahran'daki askeri uzmanlar, Sovyet birliklerinin kent içine girmektense Kabil'den Babrak Karmal'a bağlı askerlerin gelmesini beklediklerini belirttiler. Bu arada İran sınırının 30 kilometre yakınındaki Herat kentine sınırdan büyük miktarda askeri yardım geldiği ileri sürülüyor.

İstanbul Manifaturacılar Çarşısında ilk kez grev yapılıyor

Carden'deki grev üzerine civar atölyelerde işçi ücretlerine zam yapıldı, çalışma saatleri düşmeye başladı.

KEREM ÇALIŞKAN

Saraçhane'den Unkapanı'na doğru inerken sağ tarafta gördüğünüz modern binalarla kaplı İstanbul Manifaturacılar Çarşısında 70 bine yakın işçi hâlâ ortaçağdan kalma bir sömürü düzeni içinde çalışır durur.

Trikotajcıların, konfeksiyoncuların, tekstil sanayisinin çeşitli yan kollarının bulunduğu İMÇ'da küçük imalathanelerde, atölyelerde onbinlerce işçi çoğu kez sigortadan ve yasal haklarından yoksun günde 11-12 saat boğaz tokluğuna denebilecek bir ücrete talim eder, onların imal ettikleri ise Beyoğlu'nun, Şişli'nin en lüks vitrinlerinde sergilenir.

Ama hani bir laf vardır. "Böyle gelmiş böyle gitmez" diye. İşte bunun en güzel örneğini İMÇ'deki Carden Konfeksiyon işçileri bu çarşının ilk grevini başlatarak veriyorlar.

Carden Konfeksiyonun 10 işçisi tıpkı diğer atölyelerdeki gibi değişik yerlerden gelmişler. Kadınlı-erkekli, genç karışık işçiler.

Bir süre önce küçük işyerlerinin çetin şartlarında uğraş veren

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Hua Guofeng: «Mao tanrı değil, insandı»

■ "Büyük bir demokrasi hareketine ihtiyacımız var"

PEKİN(AJANSLAR)

ÇİN Komünist Partisi Başkanı Hua Guofeng, "Mao'nun teori ve pratikte devrime yaptığı katkılar eşsizdir. Buna ragmen Mao tanrı değil insandı." dedi.

Pekin'de Yugoslav "Jesnik" gazetesinin muhabirine özel bir demeç veren Hua Guofeng, Mao Zedung'un Kültür Devrimi döneminde yanlış değerlendirildiğini söyledi. Bütün insanlar gibi Mao Zedung'un da hatalar yapmış olduğunu hatırlatan Çinli

(Devamı S. 6 Sü. 8'de)

günlük

Erken seçim olur mu?

EKİME iki ay kalmasına rağmen erken seçim sorunu henüz açıklığa kavuşmadı. Ankara'da siyasi çevrelerde kimse bu konuda kesin bir şey söyleyemiyor.

TBMM'nin fiilen tatile girmesinden ve birçok milletvekilinin Ankara dışında olması nedeniyle çoğunluğun sağlanmasının olanaksız olduğu kanısının yaygınlaşmasından sonra bu konu birkaç gün öncesine kadar, "AP'nin gerçekleşmeyecek bir dileği" olarak kapanmış görünüyordu.

Ancak, Demirel'in bayram sonrasında harekete geçeceklerini belirtmesi üzerine gözler yeniden MSP'ye çevrildi. Erbakan ise, Irak dönüşü yaptığı basın toplantısında, "Bu hükümetle erken seçime gidilemez" diyerek ne yapacakları konusunda bir tutum belirtmiş oldu.

Her ne kadar MSP'liler bayram sonrası erken seçim önergesi vereceğiz diyorlarsa da, önceki gün gazetecilerin sorularını cevaplarken Erbakan, erken seçime pek yatkın bir hava içinde olmadıklarını belli ediyordu.

Erken seçim olur mu? AP ve MHP erken seçimi savunuyorlar. CHP ise erken seçime karşı. Geriye MSP kalıyor. MSP'nin kendisinin içinde olmadığı bir hükümetle seçimi kabullenmeyeceği görülüyor. Nitekim Erbakan bu amaçlarını "Milli çözüm hükümeti kurulmalıdır" sözleriyle belirtiyor. MSP ne yapıp edip seçim öncesi, iktidarın bir tarafına yapışmak hesabı içindedir. MHP, AP hükümetinin kanatları altına sığınarak ve terörü tırmandırarak yarattığı kamplaşma yoluyla seçime avantajlı girmeye çalışıyor. Şiddetin gittikçe daha güçlü bir etken haline gelmesi, MHP'nin gelişme ortamını genişletirken, MSP'nin gelişme imkanlarını engellemekte ve bu partiyi güç durumda bırakmaktadır.

MSP ne kadar karışık konuşsa da, iktidara ortak olmadan bir seçimi kabul etmek niyetinde değildir. CHP ile yapılan pazarlıklardan amaç, kurulabilecek hükümette daha çok sandalye kapmak, hatta Başbakanlığı elde etmektir. Erken seçim öncesi hazırlıklarının ardında yatan da, CHP'yi köşeye sıkıştırıp, kurulmasını düşündükleri hükümet için daha çok ödün alabilmektir.

Şu anda görünen odur ki, MSP erken seçimi düşünmüyor. Hesap hükümete girebilmektir. Ancak, bakalım zaman neler gösterecek? Demirel erken seçim stratejisini neye dayandırarak başarıya ulaştırmayı düşünüyor? Bunlar henüz tam aydınlanmış değil. Bayram sonrası gelişmeler bu soruların cevabını kesinliğe kavuşturacaktır.

örse çekiç

Gülay Göktürk

Ayrık Otu Biçilmez, Yolunur

DİSK'te son aylarda esen TKP'yle barış ve uzlaşma rüzgarına ters bir rüzgar esti Lastik-İş'ten. Lastik-İş Genel Yürütme Kurulu TKP'lilerin hakim olduğu İzmir Şube Yönetimini görevden aldı.

Genel Merkezi böyle bir "birlik" döneminde DİSK'teki bütün revizyonist şimşekleri üstüne çekecek bir karar almaya iten nedenler oldukça eskidir. İzmir Şube yöneticileri seçildiklerinden bu yana Genel Merkezi tanımaz bir tutuma girmiş, Merkez Yöneticilerini yıpratmak için ellerinden geleni yapmış, bölgede kendilerine muhalefet eden işçileri işten attırarak cezalandırmış, Şubede demokrasi adına ne varsa yok edip, tepede bir dikta kurmuş, işçileri sendikadan uzaklaştırıp, sendika binasını İGD'nin karargahı haline getirmişlerdir. Genel Merkezle Şube yönetimi arasındaki çelişme DİSK Genel Kurulu arifesinde yapılan Lastik-İş Genel Kurulunda iyice sertleşmiştir. Kongreye kesin bir hesaplaşma niyetiyle gelen İzmir Şubesi, Genel Kuruldan istediği sonucu alamayınca daha da hırçınlaşmış ve adeta, İzmir bölgesinde derebeyliğini ilan etmiştir. Genel Merkez yöneticilerinin Şubeye bağlı işyerlerinde işçilerle konuşmasına izin vermemek. Bu ne demektir? Bu düpedüz, Merkezle ipleri kopardığını ilan etmektir. İşte işler bu noktaya geldikten sonradır ki, bıçak kemiğe dayanmış ve Lastik-İş Merkez Yönetimi sözkonusu kararı almıştır.

Bu kararın arkasından görevden alınan şube yöneticilerinin kopartacakları demokrasi yaygarasını ve "tasfiyecilik" suçlamasını daha şimdiden duyar gibi oluyoruz. İktidarda oldukları zaman demokrasinin "d"sini akıllarına getirmeyen, tasfiyeciliğin dikalasını yapanlar, şimdi birdenbire masum demokrasi aşıkları pozuna bürünecek ve koro halinde bağırışmaya başlayacaklardır. DİSK içinden de "demokrasi" adına TKP'li kliğin atılmasına karşı çıkacak ve bu koroya katılacak olanlar bulunacaktır.

Öyleyse şu demok... ...eselesini deşmekte, demokrasi anlayışımızı biraz açmakta yarar vardır.

Evet. Örgütlerimizde en geniş demokrasiden, özgürlükten yanayız. Tasfiyeciliğin karşısındayız. Ama bu, bölücülere, yıkıcılara örgütü bölme yıkma özgürlüğünü vermek demek midir?

"Gelin Sayın TKP'liler, örgütümüzü canınızın istediği gibi bölün parçalayın. İstediğinizi atın, istediğinizi satın. İşçilerin tepesinde dilediğinizce at oynatın" demek midir?

Elbette hayır. Bölücülüğe, yıkıcılığa demokrasi tanırsak, asıl o zaman demokrasiyi yok etmiş oluruz. Demokrasi düşmanları ile mücadele etmeden demokrasiyi sağlayamayız. Günümüzün en azılı demokrasi düşmanı olan TKP'yi tasfiye etmeden demokrasiyi kuramayız.

* * *

Yazımızın başında da belirttiğimiz gibi. Lastik-İş Genel Merkezinin aldığı karar olumlu, cesaretli bir karardır. Ama bu karar tek başına, İzmir bölgesini TKP belasından temizlemek için yeterli midir? Böylesi kararların yeterli olmadığını anlamak için DİSK deneyine bakalım. DİSK yöneticileri 1979 başlarında bazı TKP'li sendikacılara karşı, şimdi Lastik-İş yöneticilerinin aldığı karardan daha da radikal kararlar almışlar, bu kişileri DİSK'ten ihraç etmişlerdi. Ama sonuç ne oldu? Aynı kişiler aradan 1.5 yıl bile geçmeden, yeniden ve daha güçlenmiş bir şekilde DİSK üyeliğine döndüler, üstelik de DİSK üst yönetiminde görev aldılar. Çünkü DİSK yöneticileri aradan geçen bu bir buçuk yıl içinde ihraç ettikleri bu kişilerin fikirlerine karşı en ufak bir mücadele yürütmediler. Tam tersine o fikirlerle sürekli uzlaştılar. Böyle yaptıkları için de aldıkları ihraç kararlarının haklılığına kimseyi ikna edemediler. Sonuçta bu kararların altında ezildiler. Eğer, Lastik-İş yöneticileri de aynı yolu izler ve İzmir bölgesinde görevden aldıkları yöneticilerin fikirlerine karşı etkili bir mücadele yürütmez, bu kliğin etrafına saçtığı zehirli tohumları söküp çıkarmak için gayret sarfetmezlerse, ekilen tohumların yeşerip büyümesi ve yeni Nail Karakaşlar yaratması işten bile değildir.

Boşuna dememişler: Ayrık otu biçilmez, yolunur.

BEN BU YERLERDEN GİDELİ

KARS'TAN ANILAR, İZLENİMLER, SOHBETLER-1

Faik Bulut

«Sol grupları toplayıp dağlara mı çıkayım?»

Kars bir «kurtarılmış bölge» mi, çetecilerin, çapulcuların memleketi mi? Kürdistan içinde bir cephe mi?

Dönüşüm, «O da Deniz Gezmiş gibi asılacak» diyen kişiler için gerçek bir sürpriz oldu. «İnanılır gibi değil, gavurun içinde ölmedi, sağ geldi» dediler

YILLAR sonra memleketim Kars'a gidiyorum. Kulağımda, daha yurda ayak bastığım anda başlayan söylentiler, anılar, yorumlar... Çoğu da Kars ve yöresinin politik durumu ile ilgili idi bu sözlerin. Örneğin bazıları diyordu ki, "Kars devrimci bir kurtarılmış bölgedir". Bazıları, "Kars çok kötü durumda, bütünüyle çetecilerin ve çapulcuların yeri haline geldi. Bu kimselerin yanlış siyasetleri halkı felakete götürüyor" diyorlardı. Bir üçüncü grup ise "Kars, Kürdistan bölgesi içinde bir cephedir ve yakında devrimci bir gelişimin ve silahlı mücadelenin temel dayanak noktalarından biri haline gelebilir" deyip çıkıyorlardı.

Acaba bu sözlerden hangisi doğru idi? Gerçek Kars nasıldı?

Erzurum üzerinden Kağızman'a

ERZURUM —Kars sürtüşmesi zaten yabancım değildir. Şimdi ise iş yol kesme, dövme ve dövülme olaylarına kadar varmıştı. Ne olur ne olmaz deyip Erzurum'da aktarma yapmayan bir şirketten bilet almıştım. Otobüsümüz Erzurum'un güneyinde yarım saatlik bir mola verecekti. Yolcuların çoğu Karslı idiler. Mola sırasında bazı önlemler almak gerekli idi: Topluca bir arada bulunmak, gezerken, yemek yerken birbirinden pek ayrılmamak. Herhangi bir saldırı olursa, şoförü hemen hareket etmeye zorlamak bu olmazsa topluca savunmaya geçmek. Neyse ki bunların hiç birine gerek kalmadı. Sağ salim yola devam ettik.

İlk durak Kağızman

KAĞIZMAN ilçe sınırına girerken hemen hiç bir şeyin değişmediğini gördüm. Yollar da yine eskisi gibi kötüydü. Hiç bir şeyin çok uzun yıllar değişmeden kalması şu ilginç espri ile anlatılıyordu: "Hükümetler Çarlık Rusyasının mirasına o kadar saygılı ki, hiç bir şeye el vurup bozmuyor." Değişen tek şey Kürt köylerinin adlarıydı.

Devletin Kağızman'a layık gördüğü diğer bir şey de partizanlık. Partizanlık yerli eşrafa dayanarak hükmünü sürdürüyor. Örneğin 12 Mart'a karşı yazdığı yazılarla köylülerin ve aydın çevrelerin desteğini kazanmış bulunan kaymakamın yerinde daha ne kadar durabileceği belli değil. Zaten şu anda da uğradığı sürgünün Danıştay tarafından bozulmasına dayanarak yerinde duruyor. Başka bir örnek de CHP'li bir vatandaşın sağlık memuru olan iki kızı ve eniştesinin Yozgat ve Tokat'a tayin edilmeleri. Tayinler Danıştay tarafından durduruluyor ama, gizli eller bu karara rağmen "ya sürgün, ya istifa" diye diretmekten geri kalmıyor. Partizanlık konusundaki en ilginç örnek Kağızman Lisesinden. İki müdür arasında adeta yazılı olmayan bir anlaşma var. İktidara AP gelirse biri, CHP gelirse diğeri istifa ederek yerini ötekine bırakıyor. MHP'li Sezgi Can'ın ve Kürt Baro (Bahri) partizanlık konusunda elebaşılıklarıyla halkın tepkisini en çok çeken kişiler.

Kağızman'da devlet terörü şimdilik yok ama, 'eli kulağındadır diyorlar. Soyadı Ergenekon olan MHP yanlısı bir polis "ben özel olarak komünist avlamaya geldim buraya diyerek bu konudaki gelişmelerin "müjdesini" şimdiden veriyormuş.

Eskilerden soruyorlar

İlçede gençler arasında "Kurtuluş", "Halkın Kurtuluşu", "Özgürlük Yolu" ve "Ulusalcılar" (Apocular) bir miktar taraftar toplamışlar ama, AP hükümetinin gelişi ile birlikte bunların hepsinde önemli bir dağılma ve moral çöküntüsü başlamış. Birbirlerini suçlamaya, kirli çamaşırlarını dökmeye başlamışlar bile. Ve gerçekten devrim isteyen birçok genç var Kağızman'da. Bunlarla tanışıp sohbet ettim. Çoğu, durumdan dert yandılar ve uzun uzun konuşup eskiyi anlatmamı istediler. Efsaneleşmiş şeyler, serüvence şeyler anlatmamı istiyorlardı: "Nurhak dağlarını gezdiniz mi?", "Denizle oturup hiç konuştun mu?",

"Kaypakkaya ile ortak çalışmalarınız oldu mu?..." Filistin'e nasıl geçtin? Filistin'de nasıl savaşıyorlar? Hapishanede işkencelere nasıl dayandın?"... Verdiğim cevaplar çoğu zaman onları şaşırtıyordu. Benim hakkımda yarattıkları serüven öyküleri karanlıklaşıyor, yıkılıyordu. Ama anlattıklarından gerçeği görenler de olmuyor değildi.

Kars'a niçin geldim?

BUNCA gürültü ve uzun yıllardan sonra memlekete dönüşüm kiminde sevinç kimisinde heyecan, kimisinde şaşkınlık yaratırken, bazıları da korku ve telaşa düşmüşlerdi. Kimileri benim bir savaşçı olarak eğitim gördüğümü ve sol gruplarla dağa çıkacağımı düşünüp etrafımda toplanmaya ve beni ayartmaya çalıştılar. Benim böyle bir maceraya hiç de niyetli olmadığımı anlayınca yavaş, yavaş uzaklaştılar ve kendi bildikleri yollarına devam etmeye karar verdiler. Onların gözünde ben "Pasifizme batmış korkağın tekiydim". Bu gençlerden biri bu duyguları bana şöyle ifade etti: "Abi sen bugün ne olursan ol, devrimci bir geçmişin var ve biz o geçmişe saygı duyarak sana bir şey demiyoruz".

Dönüşümden tedirgin olan bazı yakınlarım da oldu. Bunlar eskiden benim yüzümden bir sürü baskı görmüşler ve acı çekmişlerdi. Çoğu yakın ve uzak akrabalarımdı. Dönüşümün onları tekrar bazı dertlere sürükleyeceğini düşünüyorlardı.

Geldiğime gerçekten sevinen ve gururlananlar ise aslında 12 Mart acısını en çok çeken eş, dost, aile ve arkadaşlarım oldu. Hem beni görmekten, hem düşmanlık yapanlara ve fesatçılara inat, sağ salim ve özgür olmamdan ve şerefli bir iş yapıp yüzakı ile geri dönmemden büyük bir sevinç duyuyorlardı.

Benim yokluğumu fırsat bilen bazı kimseler kendi çıkarları için habire ihbarcılık yapıyorlar ve "O da Deniz Gezmiş gibi asılacak" diye söylentiler yayıyorlarmış. Dönüşüm böyle kimseler için gerçek bir sürpriz oldu. İnanılır gibi değil, gavurun içinde ölmedi ve sağ olarak çıktı geldi" diye orada burada söylenmeye başladılar. Çoğu kimsenin kafasında çengelli bir soru vardı: Niçin geldim, niyetim neydi?

(Devam edecek)

İŞÇİ SENDİKA

LASTİK-İŞ GENEL YÜRÜTME KURULU, İZMİR ŞUBE YÖNETİMİNİ GÖREVDEN ALDI

● Genel Yürütme Kurulunun kararında, İzmir Şube Yönetiminin örgüt yıkıcılığını ve merkez tanımamayı sürekli hale getirdiği belirtiliyor

● Şube yönetiminin görevden alınması İzmir Gıda-İş tabanında memnuniyetle karşılandı

İZMİR(ÖZEL)

Lastik-İş Genel Yürütme Kurulu Temmuz 1980 tarihli genelgesiyle TKP'li İzmir Şube Yönetimini görevden aldığını açıkladı.

İşçilere karşı zorbalık uygulayan, sendika içi bölücülük ve örgüt yıkıcılığı yapan şube yönetiminin görevden alınması işçiler arasında sevinçle karşılandı.

Nail Karakaş başkanlığındaki yönetim İzmir Şube binasını işçilikle ilgisi olmayan İGD'lilerin toplantı yeri haline getirmiş, kendisine yönelen her türlü muhalefeti baskı ile sindirmeye kalkmış ve hatta bir süre önce İzmir'e sendikaya bağlı işyerlerini ziyarete gelen Genel Merkez yöneticilerini konuşturmamışlardı.

Lastik-İş Genel Yürütme Kurulunun açıklamasında şu hususlara yer verilmektedir:

"Yürütme Kurulumuz, 18.7. 1980 tarihli ve 9 sayılı oturumunda, örgüt yıkıcılığını, merkez tanımamayı ve demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı ilkelerini çiğnemeyi sürekli hale getiren İzmir Şube yöneticilerini görevden alma kararı vermiştir."

Genel Yürütme Kurulu, sendikalı işçilere şu çağrıyı yaparak açıklamayı bitiriyor:

"Görevden alınan Şube yöneticileri, her türlü yalanı söyleterek, size Genel Merkez aleyhine konuşmaya devam edebilirler. Şimdi sarı bir sendika kurma girişimine de başvurabilirler ve. sizleri sarı sendikalara üye yapmak isteyebilirler. Bu konuda da tedbirli ve uyanık olunuz."

İşyerini harabeye çevirenlere kapılar yeniden açıldı

MHP'liler yeniden Antbirlik'e alınıyor

Son gelişmeler üzerine Müdür Muavini ile Personel Müdürü istifa ettiler
İşten çıkarılanların sayısı 50'yi aştı

ANTALYA(ÖZEL)

Antbirlik Genel Müdürlüğünden sonra Antibirlik'e bağlı diğer işyerlerinde de işçi atımı başladı. Son tespitlere göre Antbirlik'e bağlı işletmelerde işten atılan işçi sayısı 50'yi aştı. Bu arada Antbirlik'e bağlı Aksu İplik Fabrikasında işten çıkışı verilen iki işçinin çıkışlarını sözleşmeye aykırı olduğu için onaylamayan İplik Fabrikası Müdürü Mehmet Ali Adıgüzel zorunlu izine ayrıldı.

Antbirlik'e bağlı Topçular Kamyon İşletmesi, Yağ Kombinasına bağlı işyerlerine geçici görevle gönderilen ve içinde MHP'lilerin de bulunduğu işçiler ise işyerlerinde sürekli olay çıkarmaya çalışıyorlar. Buralarda olay çıkarmak isteyen işçileri birbirlerine karşı kışkırtan MHP'lilerin ise MC'nin yıkılmasından sonra İplik Fabrikasında çıkan olaylarda işyerlerindeki çeşitli malzemeleri tahrip eden kişiler olduğu belirlendi.

Öte yandan işyerlerinde yeni alınan ve eskiden kalan AP'li işçiler de yeni alınan MHP'lilerden huzursuz olmaya başladılar. Özellikle Genel Müdürlükteki AP'liler MHP'lilerin baskısı karşısında huzursuz durumdalar. MHP'lilerin baskısından rahatsız olan ve daha önceden Antbirlik'te çalışan AP'li bir işçi, MHP'lilerin tutumu konusundaki sorumuza "Bunların yaptığı haydutluktur. Bunların geldiği yerde huzur kalmaz. Emekliliğime az bir zaman kaldı. Zamanı gelince hemen emekliye ayrılacağım" diye cevap verdi.

Antbirlik'teki son gelişmelerden sonra AP'li Antbirlik Genel Müdür Muavini Mehmet Minta ve geçici Personel Müdürü Cevdet Balıkçıoğlu görevlerinden istifa ettiler.

Şimdi işe alınanlar geçmişte Antbirlik işyerlerini bu hale getirmişlerdi

Köln'de Ford Fabrikasında vardiya çıkışında Türkiyeli işçiler.... İşsizlik dalgası en başta yurttaşlarımızı tehdit ediyor..

TÜRKIYELI IŞÇILER TOPUN AĞZINDA

Almanya'da otomotiv sanayisinde durgunluk bekleniyor

ALMANYA(ÖZEL)

Almanya'da sanayinin büyüme hızının önümüzdeki yıllarda geçmiş yıllara göre büyük ölçüde düşmesi bekleniyor. Uzmanlar bu hızın bu yıl yüzde 1,5 dolayında olacağını, gelecek yıllarda ise sıfır noktasına geleceğini belirtiyorlar.

Bütün Avrupa'yı etkileyen yeni bir durgunluk dalgası beklenirken bu dalgadan en çok Alman otomotiv sanayisinin etkileneceği belirtiliyor.

Alman ekonomi uzmanları şimdi hükümetin alacağı önlemlerle böyle bir durgunluk döneminin atlatılıp atlatılamayacağını tartışıyorlar. Alman hükümeti ise yönlendirilmiş yatırımlar ve ek kredilerle üretim hızını düşürmemek için yeni projeler geliştiriyor.

Eğer bütün önlemlere rağmen sanayideki durgunluk önlenemezse başta otomotiv sanayisi olmak üzere birçok sanayi dalında toplu işten çıkarmaların artacağı ve bundan en fazla etkilenecek olanların da yine Türkiyeli işçiler olacağı görülüyor.

1974 yıllarındaki durgunluk döneminde de böyle olmuş ve binlerce Türkiyeli işçi Almanya'daki işlerini terketmek zorunda kalmış, bunlardan bazıları yurda geri dönerken bazıları da Almanya'daki sosyal kurumların yardımıyla bu dönemi atlatmaya çalışmışlardı. Uzmanlar yeni bir işsizlik dalgasının Almanya'da şimdi büyük sorunlar ortaya çıkarmasından korkuyorlar.

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

78' de söylenen söz

Demirel'in "Ben onu 1978'de söylemiştim" dediği söz 1978'in son günlerinde söylenmişti. Kahramanmaraş katliamının ardından yaptığı basın toplantısında, bir gazetecinin sorusu üzerine gazeteci Maraş olaylarının kendisine "milliyetçiyim" diyenler tarafından yapıldığının belirlendiğini söyleyince Demirel "Bana milliyetçiler de suç işliyor dedirtemezsiniz" demiş ve olayın adalete intikal ettiğini eklemişti.

Şimdi kesin hüküm olmamakla beraber adalet ilk kararını vermiş bulunuyor: 22 idam!

İdam hükmü verilenlerin hepsi de kendisine "milliyetçiyim" diyenler. Aralarında kendilerine "solcuyum" diyen yok.

Acama Demirel bu kararın verileceğini tahmin etti de mi, karardan birkaç hafta önce "Ben o sözü 1978'de söylemiştim" dedi. Yani "Bugün aynı fikirde değilim" mi demek istedi?

Bir Başbakanın ağzından hem de, katiller hakkında, suç örgütü hakkında cımbızla laf almak çok acıklı bir durumdur. Ama Maraş davasının kararından sonra herhalde artık bu idam verilen 22 kişinin de aslında devlete yardımcı olmak fikrinden hareket ettiklerini söyleyecek yüzü kalmamıştır.

Kalmamış olmalıdır ama, bu kararın verildiği gün Bolvadin'de konuşmakta olan Başbakan, Türkiye'ye sokulan fitnenin komünizm olduğunu tekrarlamıştır. Aynı gün, Mamak'tan iki idamlığı kaçıran suç örgütü mensupları tutuklanmıştır ama Demirel Bolvadin'de MHP'lilerin önünde coşup bu olayları unutabilmiştir.

* * *

MHP'nin Hergün gazetesinin haberle ilgili başlıkları çok ilginçti:

– Kahramanmaraş davası sona erdi.

– Eee?

– Kararlar açıklandı, adalet yerini buldu.

– Nasıl?

– MHP ile ilgili suç duyurusu talebi reddoldu.

– Anlaşıldı. Muazzam bir yükten kurtulduk diye. Peki sonra?

– MHP'liler beraat etti.

– Yok ya? Motorcu Hoca, Judocu Güngör, Pol-Bir'li Fuat Şerement, Türkoğlu İlçe Yöneticiniz Mehmet Kızıldağ neci oluyorlar?

– O kadar fire verecek.

– Peki kimmiş bu beraat eden MHP'liler?

– Ökkeş Kenger, Mehmet Leblebici, Yunus İlhan, Hasan Balcı...

– Allah Allah hani bunlar MHP'li değildi? Duruşmalar boyunca MHP'li olduklarını inkar etmediler mi? Hani olaylar sırasında MHP'liler evlerinden çıkmamış, hiç bir şey görmemişlerdi?

– O zaman öyle söylemeleri gerekiyordu.

– Demek sizde iki türlü üyelik var. Suçlanınca saklanıyor, beraat edince açıklanıyor.

– Tabii, bundan normal ne var?

– Peki haberinize devam edelim, başka ne olmuş mahkemede?

– 22 kişiye idam verdiler.

– Bunlar neci oluyor?

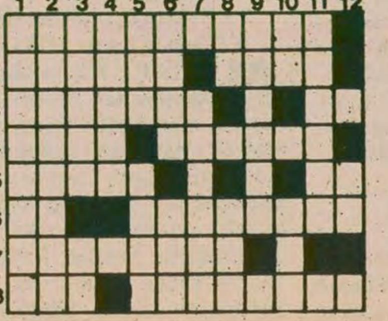
– MHP'li değil ya neci olursa olsun.

– Öyleyse bunlar asılabilir.

– Ne yapalım, adam öldürmeselerdi.

Umarız bir yıldır yargılanan yüzlerce kişi, Hergün'ün haberi veriş biçiminden önemli şeyler öğrenmişlerdir.

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) Piyasada olmayan malı gizlice yüksek fiyatla satan kimse. 2) Başkalarının sırtından geçinen-TERSİ cinayet işlemiş kimse. 3) TERSİ yolculuk-TERSİ bir soru eki. 4) İnce olmayan-Yaz mevsiminde kullanılan. 5) TERSİ bir erkek ismi-Yetersiz. 6) Dünyanın uydusu- Oruç açmak için hazırlanan. 7)TERSİ bir Ermeni ismi. 8) Bir teknik üniversitemizin kısaltılmış adı-Terbiyesiz.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Tabut konulmak için yapılmış kumaşla örtülü yüksek taban. 2) Sinirlilik. 3) Huzur-TERSİ bir ünlem. 4) İlgi. 5) Erkekler için kullanılır-Bir para birimi. 6)Kabul anlamında kullanılan yabancı bir kelime-Almanya Halk Birlikleri Federasyonunun kısaltılmışı. 7) Kayık. 8) Bir nota-Anadoluda kullanılan bir hitap sözü. 9) Hatıralar. 10) Kalsiyum'un simgesi-Bir giyim firmasının kısaltılmış adı. 11) TERSİ yakan. 12) TERSİ bir emir.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1) Başsavcılık. 2) adE-Sakarin. 3) Lakin-Harabe. 4) aleB-Kir-İz. 5) Bırak-Esra. 6) Al Dallas. 7) Nalet-İletme. 8) Rota-Karpat.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Balaban. 2) Adalılar. 3) Şeker-Lo. 4) İbadet. 5) katA. 6) Vs. 7) Cahillik. 8) ıkaR-Ala. 9) Lar-Eser. 10) ırA-tP. 11) Kibir-Ma. 12) Nezaret.

sorular? cevaplar

Zonguldaklı okuyucumuza cevap

ÜÇÜNCÜ DÜNYANIN ÖZELLİKLERİ

SORU : Üçüncü Dünyanın özellikleri nelerdir?

CEVAP : Emperyalizm çağında dünya ezilen ve ezen uluslar olarak ikiye bölündü. Ezen ülkeler, burjuva demokratik devrimini yapmış, kapitalist emperyalist ülkelerdi. Ezilen ükeler ise, burjuva demokratik devrimini yapamadan emperyalizmin baskısı altına düşmüş, sömürge ya da yarı-sömürge, yarı-feodal geri ülkelerdi.

Emperyalizm çağının tipik özelliği olan tekelleşme süreci devam ettikçe ezen bazı emperyalist ülkeler kampında da bir bölünme oldu. Bazı emperyalist ülkeler iyice tekelleşerek dünyayı tek başlarına ele geçirmek üzere bir hegemonya yarışına giriştiler. Diğer emperyalist ülkeler, emperyalist karakterlerini sürdürmekle birlikte bu hegemonyacı emperyalistlerle dünya hakimiyeti için yarışamaz hale geldiler, hatta kendileri de bu hegemonyacı ülkelerin baskısı ve denetimi altına girdiler. Böylece bir avuç hegemonyacı emperyalistle, diğer emperyalistler arasında da önemli bir çelişme meydana geldi. Bugün ABD ve Rusya gibi hegemonyacı emperyalist ülkeleri Birinci Dünya diye adlandırıyoruz. Kanada, Japonya, Avrupa ülkeleri gibi diğer kapitalist ülkelere ise İkinci Dünya diyoruz.

Dünyanın ezilen uluslar kampında yer alan ve hegemonyacılığa, emperyalizme karşı mücadelenin temel gücünü meydana getiren ülkeler ise Üçüncü Dünya olarak adlandırılmaktadır. Üçüncü Dünya ülkelerinin büyük çoğunluğu henüz emperyalizmin sömürüsünden kurtulmamış, burjuva demokratik devrimini yapamamış ülkelerdir. Ama sosyalist ülkeler de Üçüncü Dünyanın içinde yer almaktadırlar. Çünkü, emperyalist zinciri kırarak devrimlerini yapmış olan bu sosyalist ülkeler, dünyadaki siyasi saflaşmada emperyalizme ve hegemonyacılığa karşı mücadelenin temel gücü olduğuna göre sosyalist ülkelerin Üçüncü Dünyanın içinde yer almaları doğaldır.

Üçüncü Dünyanın özelliklerinin neler olduğu notkasına şimdi geçebiliriz.

Birinci olarak, Üçüncü Dünya, siyasi bir kategoridir. Dünya devriminin bugünkü aşamasında savaşa, hegemonyacılığa ve Sovyet sosyal-emperyalizminin saldırılarına karşı mücadelenin temel gücünü oluşturan ülkeler, Üçüncü Dünyayı oluşturmaktadır. İkinci Dünya ülkeleri ve ABD, dünya birleşik cephesine kazanılması gereken müttefik güçlerdir.

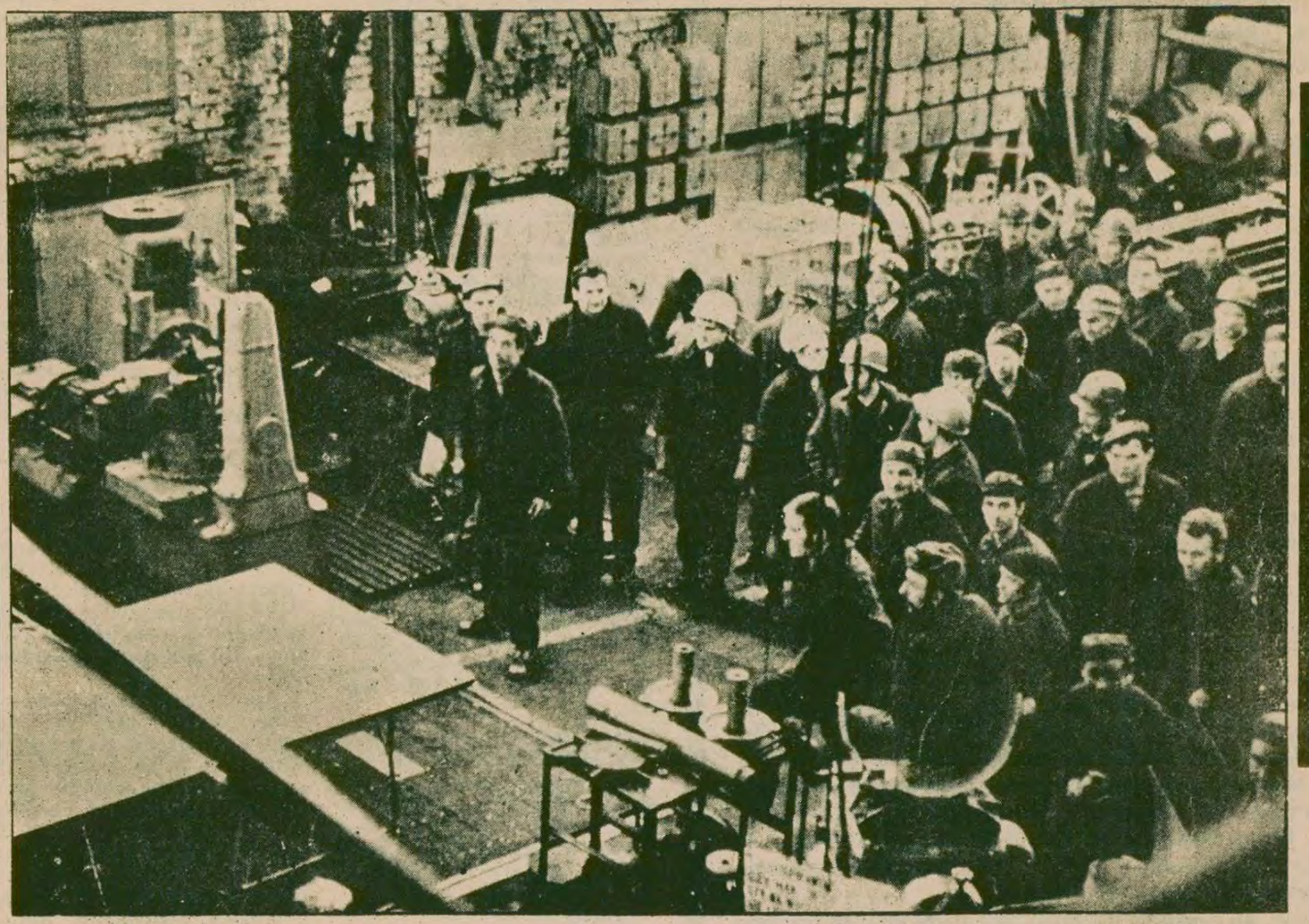
İkinci olarak, Üçüncü Dünya ülkeleri emperyalist ve kapitalist olmayan ülkelerden oluşmaktadır. Emperyalizm çağında dünyanın ezen ve ezilen uluslar bölünmesinde ezilen ülkeler Üçüncü Dünyayı oluşturmaktadır. Bu ülkelerin ortak menfaati emperyalist zincirin kırılmasıdır.

Üçüncü olarak, Üçüncü Dünya aynı zamanda ekonomik bir kategoridir. İleri kapitalist ülkelerin dışında kalan bütün sömürge, yarı-sömürge, yarı-feodal, sanayisi gelişmemiş, ekonomik bakımdan geri ve nispeten geri (ama aynı zamanda gelişmekte olan) ülkeler doğal olarak Üçüncü Dünyada yer almaktadır. Ayrıca gerçek sosyalist ülkeler de yukarda izah ettiğimiz siyasi saflaşma nedeniyle Üçüncü Dünyanın bir parçasıdır.

Dördüncü olarak, Üçüncü Dünya ülkelerinin büyük çoğunluğu çağımızdaki anti-emperyalist mücadeleler sonucunda siyasi bağımsızlıklarını elde etmiş ülkelerdir. Ancak emperyalizme ekonomik bakımdan bağımlıdırlar ve bugün, siyasi bağımsızlıklarını korumak, geliştirmek, daha adil bir yeni ekonomik düzen kurmak ve ekonomik bağımsızlıklarını elde etmek mücadelesi vermektedirler.

Beşinci olarak, sosyalist ülkeler dışında kalan Üçüncü Dünya ülkelerinin büyük çoğunluğunun önündeki devrimci adım, emperyalizmi ve feodalizmi tasfiye edecek milli demokratik devrimi gerçekleştirmektir.

VARŞOVA'DAN GDANSK'A KADAR GREVLER SÜRÜYOR

Polonya'da emekçiler Sovyet yanlısı rejime karşı mücadeleyi yine yükselttiler. Fotoğrafta bir fabrikada işi bırakan işçiler görülüyor.

Polonya yönetimi, toplumsal hoşnutsuzluğun «bazı gerçek yoksunluklardan» kaynaklandığını itiraf etti

Bazı yöneticiler işçilere "Grev yaparsanız Rusya gelir" diye tehditler yağdırıyor

Varşova yönetimi, 1981-85 döneminde Rusya ile ticari ve iktisadi ilişkilerin azalacağını açıkladı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Doğu Blokunun zayıf halkası olarak bilinen Polonya'da, geçtiğimiz ayın ortalarında et fiyatlarına yapılan zamlar nedeniyle başlayan grev hareketleri Fdansk ve Baltık kıyılarındaki diğer kentlerdeki liman işçileri arasında da yayıldı. Varşova yönetimi 1970 yılındaki ayaklanmayı şiddetle bastırmanın derslerini çıkarmış olsa gerek ki, bu kez grevcilere karşı uzlaşma ve taviz verme tutumu izledi. Öyle ki, önce et fiyatlarına yapılan dolaylı zam kaldırıldı, sonra da greve çıkan işçilere hem grev paraları hem de yeni primler ödendi.

Ancak Polonya Birleşik İşçi Partisinin yayın organı "Trybuna Ludu" 4 Ağustos tarihli bir yazısında "Toplumsal huzursuzluğun bazı gerçek yoksunluklardan kaynaklandığını" itiraf zorunda kaldı. İktidardaki partinin yayın organı, sözkonusu yoksunlukları sıralarken de şunları belirtti: "Dükkanlara ve fabrikalara az miktarda malzeme gönderilmesi, bekleme kuyrukları, fiyatların artışı, yaşam düzeyinin düşmesi, bürokratik mekanizmanın ağır işlemesi, ve bazı durumlarda kişisel çıkarların ağır basması, spekülasyon, rüşvet, artan iki yüzlülük ve yeni bir zenginliklef sınıfının varlığı..."

İktidarı bu derece güç durumda bırakan ve bazı gerçekleri itiraf etmeye zorlayan koşulları tahlil eden AFP'nin Varşova muhabiri, aslında artık sessizlik duvarının büyük ölçüde yıkıldığını yazıyor.

Resmi sendikalar işçi hareketi karşısında ilk önce gerçekleri gizlemeye, sonra da onları tersyüz etmeye çalışınca, emekçilerin tepkisi yoğunlaştı. Ve toplumsal huzursuzluk öyle boyutlara vardı ki, bazı resmi basın-yayın organları sayfalarını dobra dobra konuşan, yazan işçilere açmaktan başka çare bulamadı.

Örneğin iktidar partisinin Varşova Komitesince yayınlanan "Nassa Trybuna" gazetesi, özellikle işyerlerinde insani ilişkilerin son derece yozlaştığını yazdı. Gazetenin haberine göre 1979 yılı içinde sadece Varşova yöresindeki işyerlerinde beş bini aşkın emekçi, işverenin keyfi tutumlarını mahkemeye şikayet etti.

Gazete, birçok işçinin işletme müdürlerinin yarattığı korku nedeniyle şikayet bile edemediğini yazdı.

HÜKÜMET ÇARESİZ

Polonya'da köklü olan adaletsizliğe karşı mücadele ve bağımsızlık gelenekleri sayesinde kurulan ve ülkenin çeşitli sosyal katmanlarını içinde barındıran KOR (Toplumsal Özsavunma Komiteleri) örgütü liderlerinden Jacek Kuron, Alman "Der Spiegel" dergisine verdiği bir demeçte, merkezi yöneticilerin birçok gelişmeye hakim olamadıklarını söylüyor. Edvard Gierek hükümeti, işçilerin bu başkaldırışı karşısında önce sözlü vaadlerde bulunarak, çalışma koşullarının düzeleceğini ileri sürüyor, sonra da işçileri biraz olsun yatıştırmak için prim dağıtıyor. Ancak sorunlar prim ile çözüm bulamadığı gibi Polonya maliyesi bu primleri sağlayacak kaynaklara da sahip değil. Örneğin, 1980 yılında işçilere dağıtılan 10 milyar zloti (yaklaşık 27 milyar TL) yetmeyince ve grevler de sürünce hükümet 4 milyar zloti daha prim dağıtmaya karar verdi. Ama Polonya'nın vadeleri bitmiş ve hemen ödenmesi gereken 19 milyar dolar dış borcu var.

SOVYETLER'DEN UZAKLAŞMA MI?

Polonya'nın içinde bulunduğu ekonomik güçlükler toplumsal huzursuzluğa yol açarken, Gierek yönetimi dahil bir çok uzman çözümü dış ilişkilerde görüyor. Hükümete bağlı olan işçi sendikalarının yayın organı "Glos Pracy" ağustos başında yayınladığı bir haberde, 1981-85 dönemi içinde Polonya'nın Sovyetler Birliği'nden yapacağı ihracatın azaltılacağını bildirdi. Gazete, bu indirime gerekçe olarak Sovyetler Birliği'nden satın alınan mallara çok fazla ulaşım gideri eklendiğini yazdı. Verilen resmi sayılara göre Polonya 1980 yılında dışalıma 6 milyar dolar ayırmak zorunda. Ancak, yönetim kademelerinde bu indirimden hoşnut olmayan bazı çevreler var. Örneğin, işçi grevlerini bastırmaya çalışan bazı yöneticiler, "Ayaklanırsanız Ruslar gelir, uslu uslu oturup çalışın!" diyerek tehditler savuruyorlar.

Batılı gözlemciler, Polonya'nın Doğu Bloku içinde kendine özgün bir yer tutmaya çalıştığını belirtirken, Kremlin'in gelişmeler karşısında sessiz kalamayacağı görüşünü paylaşıyorlar. Aynı çevreler önümüzdeki dönemde Polonya'nın daha büyük çalkantılara gebe olduğunu belirtiyorlar.

Genç Vanuatu Cumhuriyetinde, bağımsızlık sonrası sancıları dinmedi

DIŞ HABERLER SERVİSİ

HABER ajansları, gazeteler, radyolar geçtiğimiz 30 Temmuz günü Pasifik Okyanusunun güneyindeki bir Fransız-İngiliz ortak sömürgesi olan Yeni Hebrid Adalarının bağımsızlığını kazandığını bildirmişti. Ancak o zamandan bu yana genç Vanuatu Cumhuriyeti bağımsızlık sonrası sancılardan kurtulamadı.

Vanuatu Cumhuriyeti yaklaşık olarak 900 kilometre boyunca bir kordona serpilmiş takımadalardan oluşuyor. Ve bu adalar arasında en büyüğü ve en zengini olan Espiritu Santo adası halen genç Cumhuriyetin bağımsızlığı kazanmasına karşı çıkıyor ve takımadaların dışında kalmak istiyor. Çünkü bu adada Jimmy Stevens adında, Amerikalıların desteklediği eski bir boldozer sürücüsü var. Stevens, adadaki Fransız ve İngiliz işadamları ile de birleşmiş. Bağımsızlık aleyhtarı lider 1979 Kasımında yapılan seçim sonuçlarını geçersiz sayıyor

Stevens, Adadaki yerlileri de zehirli mızraklarla silahlandırıp, bağımsızlıkçı güçlere karşı savaşmaya hazırlanıyor. Üstelik, bölgedeki kaynaklar, Stevens'in ebeveyni durumundaki Amerikan Phoenix Vakfının Santo Adasına M-16 makinalı tüfekler taşıdığını bildirdi. Bu gelişme üzerine Vanuatu Başbakanının da Avustralya hükümetine başvurarak üç keşif uçağı istediği öğrenildi.

Tüm takımadalarda Vanuatu Cumhuriyetinin bayrağı dalgalanırken Santo Adasında halen İngilizlerin ve Fransızların 100'er kişilik askeri birlikleri düzeni sağlamaya çalışıyor. Stevens'in ise 3000 yerliyi silahlandırdığı, Adada bulunan 900 Fransız ve İngiliz'in de Stevens'i desteklediği bildiriliyor.

Şimdi işin içine Phoenix Vakfı, İngiliz ve Fransız birlikleri de girince Santo Adasının Vanuatu Cumhuriyetine nasıl katılacağı merak konusu oldu...

YUNANİSTAN-SOVYET TİCARET ANLAŞMASI UYGULANMAZ HALE GELDİ

MİHAİL VASİLYADİS (ATİNA)

Yunanistan-Sovyetler Birliği Ticaret ve İşbirliği Anlaşması, Sovyetler Birliği'nin vadettiği taahhütleri yerine getirmemesi nedeniyle etkisiz kalma durumuna geldi.

Bilindiği gibi Sovyetler Birliği Yunanistan'a elektrik, doğal gaz ve petrol vermeyi, alümina konusunda ise teknik yardım ve işbirliğinde bulunmayı taahhüt etmişti.

Sovyetler elektriği sadece gece vereceğini bildirmekte ve satacağı petrolün Libya menşeli olacağını söylemektedir. Sovyetler doğal gaz konusunda ise, aniden, Bulgaristan'daki doğal gaz boru hattının, gerekli gazı taşıyacak kapasitede olmadığını ileri sürmektedir.

Anlaşmanın işlemez hale gelmesinden sonra bir Sovyet mali komisyonunun eylül ayında Atina'ya gelerek Yunanlı yetkililerle görüşeceği verilen haberler arasındadır.

İstanbul Sıkıyönetimin yazısı üzerine

(Baştarafı 1. sayfada)

"2. ...Sıkıyönetimin başarıya ulaşmasında basının etken olduğu bilinen bir gerçek olup, Komutanlığımız bu yönden basın özgürlüğüne büyük önem vermektedir.

"3. Bundan sonraki yayınlarda yukarda açıklanan hususların gözönünde bulundurulmasını ve basın ile ilgili yasalara özellikle Basın Ahlak Yasasına uyularak yayın yapılmasını, aksi halde gazetenin basım ve yayınının 1402 sayılı yasanın 3/c maddesi gereğince yasaklanacağının bilinmesini önemle rica ederim."

Özellikle şunu belirtelim: Gazetemizin "son günlerdeki" hangi yayınında suç vardır? Herhangi bir yasal merci böyle bir uyarı yollarken, somut olarak yayının adını vermelidir ki, gazetemiz de bu uyarının haklılığını inceleyebilsin. Oysa Sıkıyönetimin yazısı soyuttur.

Yazı, 6 Ağustos 1980 tarihini taşımaktadır. Gazetemizin "son günlerde" yaptığı yayın, ÜGD Hukuk Masası Başkanı Ali Yurtaslan'ın açıklamalarıdır. Denebilir ki, gazetemizin bütünü "son günlerde" bu konuya ayrılmıştır. Sıkıyönetim, acaba bu yayında mı suç bulmakta ve "Aksi halde gazetemizin basım ve yayınının yaşaklanacağını" bildirmektedir.

Ali Yurtaslan'ın İtiraf'ı iki idamlığın Mamak Askeri Cezaevinden kaçış olayıyla başladı. TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek, 28 Temmuz günü, Ali Yurtaslan'ın itirafına dayanarak yaptığı basın toplantısında, ülkücülerin Cezaevinden Adam Kaçırma Örgütünü isim isim açıkladı ve Mamak'ta onlara yardım eden subayların ve askerlerin isimlerini de belirtti. (Aydınlık, 29 Temmuz 1980). Birkaç gün önce, bir bildiri yayınlayan Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı, Ali Yurtaslan'ın verdiği bilgileri doğruladı: Cezaevinden adam kaçıran ülkücü bir örgüt vardı. Ali Yurtaslan'ın itirafında bu işle uğraştıkları belirtilen Erdem Şenocak, Fatih Kirişçioğlu, Yaşar Yarali ve Avukat Yalçın İlikli'nin isimleri, Sıkıyönetimin bildirisinde de anılıyor ve bunlar tutuklanıyordu.

Gene Ali Yurtaslan'ın kaçışla ilgili olarak dikkatle üzerinde durulmasını söylediği Yüzbaşı Hasan Meşçi ve bazı askerler kaçırma suçlarını itiraf ediyor ve tutuklanıyorlardı.

Aydınlık, terör karşı mücadelede yüklendiği görevi bir kez daha yerine getirmiş ve sanırız Sıkıyönetimin kaçırma olayını ortaya çıkarmada başarı kazanmasına bir katkıda bulunmuştu.

Kanunsuzluk yapan ve suç işleyen, yüzbaşı ise yüzbaşı, albaysa albay, vali ise validir. Terör odaklarının devletin içine yuvalandığı bir ortamda, basının görevi gerçekleri açıklamaktır. Teröre karşı başarı kazanmak isteyen bir Sıkıyönetimin bunu olumlu karşılaması gerekir.

Aydınlık'ın "son günlerdeki" hangi yayınında, halk kanunsuzluğa teşvik edilmiştir? Hangi haberinde kamu güvenliği için tehlikeli bir tarzda kin ve düşmanlık tahrik edilmiştir? Hangi yorumda suç övülmüş ve devletin askeri ve güvenlik kuvvetlerine hakaret edilmiştir? Yoktur böyle bir şey!

Aydınlık, çıktığı günden beri, zorbalık ve terörün son bulması ve iç barışın sağlanması için varını yoğunu ortaya koyarak ve çeşitli tehditlere göğüs gererek yayın yapıyor. Bu kendi kendimize bir övgü değildir. Artık kamuoyunda yerleşen bir kanıdır. Sıkıyönetim Komutanlığının, tam da terör odaklarından birinin çeşitli suçlarını somut kanıtlarla sergilediğimiz bir sırada, bize böyle bir yazı göndermesi gerçekten esefle karşılanacak talihsiz bir olaydır.

Aydınlık, bugüne kadar çeşitli olaylarda Sıkıyönetimle değerlendirme ve anlayış ayrılığı içinde oldu. Sıkıyönetimden yukardakine benzer yazılar aldı. Sıkıyönetimin halka yayınladığı bildirilerde ihtara muhatap oldu. Bir keresinde Başyazarı dokuz gün gözaltına alındı. Bu olayların hemen hepsinde Aydınlık haklı çıktı.

Biz yasallığımıza güveniyoruz. Daima sorumlu ve dikkatli davranıyoruz. Olabilir ki, Sıkıyönetimin işlerinin son derece yoğun olması dolayısıyla, Aydınlık'ın yayınları yeterince dikkatle izlenmediği için, ya da sunulan çeşitli raporların doğruluğu... araştırılmadığı için, kanuna dayanmayan suçlamalar yapılmaktadır. Biz de, bir basın organı olarak Sıkıyönetimden kanuniliğe büyük titizlikle önem vermesini ve basın özgürlüğü üzerinde titremesini talep ediyoruz. Bu konular, herhangi bir kişi ve gazetenin geleceğinin çok ötesinde, artık yurdumuzun geleceğini ilgilendiren büyük sorunlar haline gelmiştir.

Aydınlık, bugüne kadar Sıkıyönetimin hangi uyarıları ile karşılaşmış ve sonuç ne olmuştur:

1. "Bilinmeyen Sol" dizimiz, 6 Nisan 1979 günü İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığınca yasaklandı. Diziye devam edersek, gazetemizin kapatılacağı belirtilmişti. Sonuç: Askeri Mahkeme bu iddia hakkında takipsizlik kararı verdi.

2. Başyazarımız Doğu Perinçek, 24 Eylül 1979 tarihli "Mamak Cezaevi" başlıklı yazı nedeniyle 9 gün Mamak Cezaevinde gözaltına alındı. Sonuç: Askeri Mahkeme bu yazı hakkında takipsizlik kararı verdi. Daha önemlisi, bu yazıdan on ay sonra, o yazıda belirtilen Mamak Cezaevi personeli içinde MHP'lilerin yuvalandığı uyarısı daha da hak kazandı.

Bu uyarı zamanında dikkate alınmadığı için, iki idamlık Mamak Cezaevinden kaçırıldı.

3. Mehmet Önsoy'un işkence sonucu öldüğü konusunda verdiğimiz haber üzerine, Sıkıyönetim radyolarda da okunan bir bildiri yayınladı. Bu bildiride, Mehmet Önsoy'un işkenceyle değil, "Akut mide ülserinden" öldüğü söyleniyor ve gazetemiz hakkında soruşturma açıldığı ilan ediliyordu. Sonuç: 1. Ordu Mahkemesi, 1 Ağustos 1980 günü Mehmet Önsoy olayıyla ilgili olarak görevliler hakkında gözaltı sırasında işkence ile adam öldürmek suçundan kamu davası açılmasına karar verdi.

Son olarak "Halka zor ve tehditle gazete satma" suçlaması üzerinde duracağız. Kesin olarak söylüyoruz. Bu iddia gerçek dışıdır. Herkes, bizi biliyor ve tanıyor. Zorla ve tehditle gazete satmak, bizim felsefemize aykırıdır. Biz böyle bir davranışı, ağır bir suç sayarız. Bizi herhangi bir güç zorlasa, tehdit etse, gene zorla gazete satmayız. Bunun bir tek örneği yoktur ve olmayacaktır. Ama bizden hoşlanmayanlar -niçin hoşlanmadıkları bellidir- yalancı tanıklık yaparak Sıkıyönetimi yanıltmaya kalkarlarsa, bunun suçlusu da biz değiliz, yalan söyleyenlerdir.

Aydınlık, ayağı Türkiye toprağına basanların birliğini savunuyor. Bağımsızlık bayrağını yükseltiyor. İç barışı gerçekleştirme yoluna can koymuştur ve özgürlüğün kararlı savunucusudur. Sıkıyönetimin, bu ilkeler temelinde başarısını ister. Doğru görmediği her davranış ve işlemi de açık yüreklilikle eleştirir. Sanırız, bütün bunlar Türkiye'ye gereklidir.

Tunceli...

(Baştarafı 3. sayfada)

re köy grup yollarının da temizlenmemesi yurttaşları tedirgin ediyor. Kırmızıköprü'nün ortasından geçen Pülümür Suyu, ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin yaşamını da tehdit ediyor.

Yurttaşlar köy muhtarları aracılığıyla şu talepleri dile getiriyorlar:

"Kırmızıköprü nahiyesiyle ondan fazla köyün bağlantısını sağlayan köprümüzün acilen yapılmasını,

"Köy grup yollarının temizlenmesini ve onarılmasını,

"Üç yıldır yapımı sürdürülen ortaokul binamızın tamamlanmasını,

"Nahiyemize elektrik verilmesini,

"Nahiyemiz sağlık ocağına araba ve dağ köylerine ebe verilmesini,

"Nahiyemiz postanesindeki santralın onarılmasını veya değiştirilmesini istiyoruz."

MHP İzmit..

(Baştarafı 3. sayfada)

çıldı. Olayda ağır yaralanan Özer kaldırıldığı Hacettepe Tıp Fakültesi Hastanesinde kurtarılamayarak öldü.

Öte yandan Siteler Doğantepe Mahallesi Taşocakları semtinde önceki gece saat 21.00 sıralarında meydana gelen ikinci olayda da Emniyet Müdürlüğünde gece bekçiliği yapan Selahattin Kara kimlikleri belirlenemeyen 4 saldırganın açtığı ateş sonucu yaralandı. Bekçi Kara, Hacettepe Hastanesinde tedavi altına alındı. Yetkililer her iki olayla ilgili soruşturmanın da sürdürüldüğünü belirttiler.

VAN TES-İŞ ŞUBE SEKRETERİNİN ÖLDÜRÜLMESİ ÜZERİNE TİKP İL ÖRGÜTÜNÜN AÇIKLAMASI

Bir süre önce kimliği belirlenemeyen kişilerce Van Tes-İş Şube Sekreteri Nazım Mehterbaşıoğlu'nun evinin önünde öldürülmesi üzerine bir açıklama yapan Türkiye İşçi Köylü Partisi Van İl Başkanı Yusuf Cacım, Van'da işlenen bu ilk siyasi cinayetin şehirde kargaşalığı artırmayı hedeflediğini söyledi.

İSTANBUL KÜÇÜKYALI'DA MHP SALDIRILARI

Kılavuzçayır semti ve Emek Mahallesinde bazı kahveleri üs olarak kullanan MHP'liler, Küçükyalı esnafı üzerinde yoğun bir baskı ve terör estiriyorlar.

Küçükyalı'da bir süreden beri MHP'li oldukları bilinen bazı saldırganlar, bakkallara, kahvecilere ve diğer esnafa giderek haraç istiyorlar, zorla Hergün gazetesi satarak, almak istemeyenleri ise ölümle tehdit ediyorlar.

Emek Mahallesinde Çankırıların kahvesinde toplanan MHP'lilerin saldırılarını buradan düzenledikleri semt sakinlerince belirlendi.

Bu saldırıların başını, daha önceleri Küçükyalı Pazarında Aslan Sarak adlı bir yurttaşın öldürülmesi ve Erzincanlı Müslim'in kahvesinin üç kez bombalanması olaylarının planlayıcısı olduğu sanılan Üfürükçü Celal Hocanın oğlu Abdullah Sarı çekiyor.

Öte yandan Abdullah Sarı'nın Küçükyalı'da Atatürk Eğitim Enstitüsü Müdür Yardımcısının öldürülmesi olayında da yer almış olabileceği belirtildi. Ayrıca saldırganların arasında Erzincanlı Sıddık, Sarı Talat, Kenan Gedik ve Mevlüt adlı MHP'lilerin de bulunduğu bildirildi.

AHMETLER'DE

Ankara Ahmetler semtinde bulunan, Sivas, Adana, Kayseri ve Giresun Yurtlarında üslenen MHP'li komandolar, çevrede kimlik kontrolü yaptığı, zorla "Hergün" gazetesi sattığı ve geceleri sağa sola silah sıkarak halkı baskı altında tuttuğu bildirildi.

Bülbülderesi Caddesi ile Libya Caddesinin kesiştiği köşedeki kahvehaneyi de üs olarak kullanan MHP'liler, tüm çevreyi denetim altında tutarak, gelen geçeni tehdit ediyorlar.

Akşam 18.00'den sonra sokağa çıkamadıklarını söyleyen semt sakinleri, güvenlik kuvvetlerine yaptıkları çeşitli başvurulara rağmen hiç bir önlem alınmadığını belirttiler.

Sıkıyönetim...

(Baştarafı 3. sayfada)

Selahattin Cambazoğlu Erzurum-Kars-Ağrı illeri Sıkıyönetim Komutanlığına getirildi.

Bu komutanlar atandıkları sıkıyönetim komutanlıklarının yanında asli görevlerini de sürdürecekler.

Ayrıca, bazı sıkıyönetim komutanı yardımcılıkları ve kurmay başkanlıklarında da değişiklik yapıldı. Resmi Gazetede yayınlanan atama kararına göre, İzmir Sıkıyönetim Komutan Yardımcılıklarına Koramiral Emin Göksan ve Hava Orgeneral Muammer İnal, Kurmaybaşkanlığına Tümgeneral Arif Yılmaz,

Ankara Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığına Tümgeneral Doğan Güneş, Kurmaybaşkanlığına Tuğgeneral Osman Hekimci Diyarbakır-Urfa-Mardin-Siirt-Hakkari illeri Sıkıyönetim Komutan Yardımcılıklarına Hava Korgeneral Necdet Volkan ve Tuğgeneral İsmail Selen (Mardin),

Elazığ Malatya-Bingöl-Tunceli illeri Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığına Tuğgeneral İlhan Kurnaz (Bingöl),

Erzurum-Kars-Ağrı illeri Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığına Tümgeneral Orhan Cilasun, (Ağrı) ve Tuğgeneral Yaşar Gök (Kars).

Adana-Maraş-Gaziantep-Adıyaman-Hatay illeri Sıkıyönetim Komutan Yardımcılıklarına Tuğgeneral Nihat Bener (Adana), Tuğgeneral Yusuf Haznedaroğlu (Kahramanmaraş), Tuğgeneral Şehabettin Balkan (Gaziantep) ve Albay Necabettin Ergenekon (Adıyaman) getirildiler.

Müessese....

(Baştarafı 1. sayfada)

lındığı konusunda bilgi verilmedi.

Ayrıca Bayrampaşa'da 11 kişi Gebze'de 15 kişi, Fikirtepe'de 1 kişi yine gazetemizin satışını yaptıkları gerekçesiyle gözaltına alındılar. Yakacık'ta da gazetemizin satışı görevliler tarafından engellendi ve satış yapmakta olan 6 kişi bir süre karakolda alıkonduktan sonra serbest bırakıldı.

KURTULUŞÇULAR SATIŞI ENGELLEMEK İSTEDİ

Öte yandan Kurtuluş taraftarı bazı sahte solcular, gazetemizin Küçükpazar'daki satışını engellemek ve gazetemizi satanlara saldırmak istediler. Kurtuluşçuların bu saldırısı, çevre esnafın da yardımıyla devrimciler tarafından püskürtüldü.

TİKP sahte solcuların cinayetini kınadı
Tuzluçayır'da öldürülen kasabın üç çocuğu ortada kaldı

ANKARA (ÖZEL)

Sahte solcuların Ankara Tuzluçayır'da 6 Ağustos günü öldürdükleri kasabın üç çocuğu ortada kaldı. Çevrede bulunan esnaflar silahlı saldırıya uğrayan kasap Mehmet Urfalıoğlu ve olayda ağır yaralanan berber Ramazan Erdem hakkında "Bunlar kendi halinde insanlardı. Kimseye zararları yoktu. İkisi de evli ve üç çocuk babasıydı. Aileleri ortada kaldı" diyorlar.

Öte yandan olayla ilgili bir açıklama yapan Türkiye İşçi Köylü Partisi Çankaya İlçe Örgütü "solculuk" adına işlenen bu cinayetlerin semtte huzursuzluğu artırdığını kaydetti. Açıklamada şu görüşlere yer verildi:

"Bu cinayeti işleyenler faşizme karşı mücadele ettiklerini söylüyorlar, oysa bu misilleme eylemleri MHP'nin yeni saldırılarına zemin hazırlıyor ve ekmeklerine yağ sürüyor."

Açıklamada insanların fikirleri yüzünden öldürülmesinin nefretle karşılandığı, görüş ayrılıklarının ancak tartışma yoluyla çözülebileceği belirtildi.

Herald Tribune gazetesi "Maraş'ta üç elebaşı beraat ettirildi"

HABER MERKEZİ

PARİS'te yayınlanan International Herald Tribune gazetesi önceki günkü sayısında Kahramanmaraş katliamı davası ile ilgili haberinde 22 faşistin idama mahkum edildiklerini bildirdikten sonra katliamın elebaşılarından üç kişinin beraat ettiğini belirtti. Gazete şöyle yazıyor:

"Mahkeme sonucunda, aralarında katliamın elebaşısı durumunda bulunan Ökkeş Kenger, Yunus İlhan ve Hasan Balcıoğlu'nun da bulunduğu 411 kişi beraat etti. Savcılık bu kişiler hakkında, kitle katliamı düzenlemek suçundan ölüm cezası talep etmişti."

Tarsus'ta 30 öğretmen daha sürüldü

TARSUS (ÖZEL)

İÇEL'in Tarsus ilçesindeki öğretmen kıyımı sürüyor. Milli Eğitim Bakanının "atamalar durdu" demesine rağmen Tarsus'tan 30 öğretmen daha sürgün edildi. Sürgün edilen öğretmenlerden Sefer Adem'in Ağrı Eleşkirt ilçesinin bir köyüne, Semahat Bilkay'ın Trabzon'un bir köyüne, Ali Sadi Ünal'ın Kütahya'nın bir köyüne, Remzi Şimşek'in ise Erzincan'ın bir köyüne atandıkları öğrenildi.

Öte yandan 25 öğretmenin de gerekçesi öğrenilemeyen nedenlerle mahkemeye verildikleri bunların muhtemelen il dışına sürgün edilecekleri belirtiliyor.

Bu öğretmenlerin kimlikleri şöyle:

Tarsus Lisesi Müdürü Nihat Atalay, Lise Müdür Başyardımcısı Gülener Ziyalan, Müdür Yardımcısı Mustafa Şahin, Müdür Yardımcısı Mehmet Bozpınar, Beden Eğitimi Öğretmeni Ahmet Karataş, Biyoloji Öğretmeni Mustafa Cırık, Necmi Özaltınoğlu, Hatice Altın, Sabit Özkur adlı öğretmenler, Cengiz Topel Lisesi eski Müdür Yardımcısı Mustafa Yılbaş, Ali Sulnaç, Ali Rıza Bozay Ortaokul öğretmeni Kasım Ekenler ve Çiçekli Köyü Ortaokulundaki tüm öğretmenler.

Kamu kesimi işçilerinin ikramiyelerinin ikinci dilimi bugün ödeniyor

ANKARA (ÖZEL)

KAMU kesiminde çalışan işçilerin bu yıla ait ikramiyelerinin ikinci dilimi ile memur yan ödeme farklarının ilk taksidi bugün ödeniyor.

Gerekli işlemlerini tamamlayan kuruluşlarda memurlar mart ve nisan aylarına ait yan ödeme farklarının ilk taksidini bugün alabilecekler, kamu kesiminde çalışan işçilere de ikramiyelerinin ilk dilimi bugün ödenecek

MHP Merkezindeki adam itiraf'a devam ediyor

14

Bulgaristan'dan silah...

(Baştarafı 1. sayfada)

Başkanı Mustafa Mit ile ÜGD Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu tarafından planlandığını anlatıyor. Ayrıca Abdullah Çatlı, Mustafa Mit ve Muhsin Yazıcıoğlu'nun çeşitli soygunlar yapmak üzere çeteler kurduklarını açıklıyor.

MUSTAFA VERKAYA VARNA'YA GİDİYOR

«ABDULLAH Çatlı, Ökkeş ve Gabriel'le bir görüşmesinde, kendisini silah kaçakçılarıyla ilişkiye geçirmelerini istedi. Ökkeş ve Gabriel, Abdullah'a Bulgaristan'ın Varna Limanında ikamet eden bir silah kaçakçısından sözediyorlar ve onun adresini veriyorlar.

"Varna'daki şahsın adını şimdi hatırlamıyorum. Ancak bu şahıs MHP'liymiş. Daha önce Ülkü Ocaklarının yönetici kadrosunda bulunmuş. Bu şahıs bir ara silah kaçakçılığı şebekesinin İstanbul'daki temsilciliğini yapmış. Daha sonra patronu öldürülünce yerine o geçmiş. Ökkeş Çokuçkun'la çok iyi konuşurlarmış. Varna'ya gitmeden önce, Ökkeş'le, 'Eğer bir şey lazım olursa, bana bildirin, ben size gönderirim' şeklinde konuşmuşlar. Ökkeşler cezaevine girmeden önce bu şahısla silah kaçakçılığı yapmışlar. Ökkeş'in anlattığına göre, bu adam sayesinde çeşitli mallar getirtmişler.

"Şimdi hangisinin olduğunu kesin olarak hatırlayamıyorum, Ökkeş veya Gabriel bu şahsa bir tanıtma yazısı yazıyorlar. Ve 1978 yılı başlarında, bir ara zannedersem İstanbul Teşkilatının Başkanlığını yapmış olan Mustafa Verkaya bu yazıyı alarak Varna'ya gidiyor. Verkaya da Ökkeş gibi Maraşlıdır. Kaçakçılık şebekeleriyle ilişkisi vardır. Şimdi halen içerde olan Ökkeş'e sürekli sahte isim kullanarak para göndermektedir. Verkaya'nın Varna'ya gidiş sebebi, buradaki şahıs aracılığıyla Türkiye'ye silah naklini sağlamaktır. Bu şahıs silahları Türkiye'de direkt olarak Mustafa Verkaya'ya gönderecektir. Yani şebekenin Türkiye temsilcisi Verkaya olacaktır. Mustafa gelen silahları MHP ve ÜGD'ye aktaracaktır. Plan bu şekilde yapılıyor. Fakat bu planın ne kadar uygulandığını bilemiyorum. Bütün bu olayları bana Ökkeş ve Gabriel anlattılar."

PORTAKAL SANDIĞINDA KAÇIRILAN SİLAHLAR

«1978 yılı içinde yapılan bir aramada, portakal sandıkları içinde silah kaçırıldığı ortaya çıkarıldı. Bu olayla Osman Balcı'nın ilgisi vardır. Oysa suçu MHP ile ilgisi olmayan birinin üstüne yıktılar. Osman Balcı ve Mustafa Mit bu suçtan gözaltına alınmalarına rağmen serbest bırakıldılar."

ABDULLAH ÇATLI'NIN İSTANBUL'DA YAPTIRDIĞI SOYGUNLAR

«ABDULLAH Çatlı İstanbul'a gittiğinde, burada birkaç tane kaçakçı ve kuyumcuyu soydurdu. Bunların adreslerini Gabriel Aktürk'ten aldı. Bu soygunları daha çok Mustafa Verkaya'ya yaptırdı. Mustafa daha sonra yakalandı. Fakat Abdullah'ın ismini vermedi. 'Bunları kendimiz yaptık' şeklinde ifade verdi. Hatta ifadesinde teşkilattan ihraç edildiğini söyledi.

"Bir keresinde Nevzat Bor bana İstanbul'da yaptıkları bir soygunu anlattı. Abdullah Çatlı'nın emriyle bir döviz kaçakçısını basmışlar ve kasadan 6 milyon liralık döviz kaldırmışlar.

"Ayrıca Çatlı İstanbul'dayken, sahte döviz ve sahte para basanlarla ilişki kurduklarını da öğrendim. Bunları alarak Türkiye çapında piyasaya sürmeye çalışmışlar.

"İstanbul'daki MHP örgütünün karanlık örgütlerle çok girift ilişkileri vardır. Mesela Oflu İsmail'in İstanbul MHP'ye büyük yardımlar yaptığını duydum. Bu adam kaçak duruma düştükten sonra, bunun teşkilatının başına eniştesi geçiyor. Bu adam da MHP'ye büyük yardımlarda bulunuyor.

"Yaşar Okuyan'ın Oflu İsmail'in yanında yetiştiği söylenir. Okuyan 1977'de Ankara'da piyasaya çıktı. Daha önce İstanbul'da imiş. 1976 veya 1977'de yapılan MHP kongresine bir sürü artist getirdi. Kabadayı tipli bir adamdır. En ufak bir şeyde küfürü basar. Karadenizlidir. Türkeş'in arkasından ayrılmaz."

MUSTAFA MİT VE MUHSİN YAZICIOĞLU'NUN SİVASLILARLA KURDUKLARI SOYGUN ÇETESİ

«MUSTAFA Mit ve Muhsin Yazıcıoğlu Sivaslıdırlar. Bunlar 1978 yılı içinde Sivaslı olan Fatih Hüseyin İpek ve Adil Bakır'ı çağırarak, teşkilatın paraya ihtiyacı olduğunu, bunun için ağzı sıkı ülkücülerden bir grup kurmalarını ve bu grupla çeşitli soygun ve gasp olaylarına girişmelerini isterler. Fatih Hüseyin İpek teklifi kabul ederek bir grup kurar ve soygunlara başlar. Silahları Muhsin Yazıcıoğlu verir. Bunlar birkaç ev soyarak maddi bakımdan güçlenirler. Yaptıkları soygunların paralarını Mustafa Mit ve Muhsin Yazıcıoğlu'na aktarırlar. Bu arada Kayseri'de, Sivas'ta, Samsun'da, Ankara Demetevler'de, Eskişehir'de evler tutarlar.

"Bunlar 1978 Mayıs ve Haziranında Etimesgut'ta bir eve girerek 5 kg. altın, 100 bin TL. para ve çeşitli mücevherler alırlar, kaçarlarken polis peşlerine düşer. Adil Bakır yakalanır. Fatih ve yanındakiler bir polisi rehin alarak takas yapmak isterler. Polisler bunu kabul etmeyince, rehin aldıkları polisi vurarak kaçarlar. Adil cezaevine girer. Fatihler soygunlara devam ederler."

FATİH'İN NOTERDEN TASDİKLİ DİLEKÇESİ

«BU arada Fatih Sivas'ta meydana gelen katliam girişiminde yer alır. Alibaba Mahallesine saldıranlar arasında Fatih de vardır.

"Fatih bu olaylardan sonra Eskişehir'e gelir. Burada bir araba gaspı sırasında polisle çatışarak yakalanır. Yanındakiler kaçmışlardır. Eskişehir Cezaevine konur. Ben kendisiyle cezaevinde görüştüm. Bunları bana kendisi anlattı. Muhsin Yazıcıoğlu ve Mustafa Mit'in kendisini öldüreceklerinden korkuyordu. Korkusunun sebebi şuydu: Eskişehir Cezaevindeyken bir sohbette soygunları Muhsin Yazıcıoğlu'nun isteği üzerine yaptığını söyler. Bunun üzerine cezaevi ülkücülerinin başkanı Efendi Barutçu, Cumhuriyet Savcılığının odasından Ankara'yı otomatik telefonla arar ve Muhsin Yazıcıoğlu ile görüşür. Aynı gün Efendi Barutçu, Mehmet Kaplan ve İbrahim Yazıcı, Fatih'i feci şekilde döverler. Kendisini gardiyanlar kurtarmış. Fatih, bu dövme olayının Muhsin Yazıcıoğlu'nun emriyle yapıldığını anlattı.

"Fatih daha sonra Erzincan Cezaevine nakledilir. Bu arada Fatih'i Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı ister. Fatih, Erzincan Sıkıyönetim Askeri Savcılığına, cezaevinde başına bir şey gelirse, sorumlusunun Mustafa Mit ve Muhsin Yazıcıoğlu olduğuna dair noterden tasdikli bir dilekçe verir.

"Fatih, korktuğu için mahkemede 'Ben ülkücü değilim' demiştir. Muhsin Yazıcıoğlu ve Mustafa Mit'in isimlerini saklamıştır. Soygunları kendisinin yaptığını söylemiştir. Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi Fatih'i müebbet hapse mahkum etti. Fatih, kendisiyle konuşmamızda, 'Ben hâlâ ülkücüyüm. Fakat Muhsin ve Mustafa'dan korkuyorum' diyordu."

PAVYONLARDAN HARAÇ TOPLAYANLAR

«ÜLKÜ Ocakları Derneğinin ilk başkanı ve kurucu üyesi Sahir Solmaz'dır. Bu adam Ankara'da Maltepe'deki pavyonlardan haraç alma işleriyle uğraşıyordu. Bu işi o sırada kapıcılık yapan Tortaş isimli biriyle beraber yapıyorlardı. Ayrıca bunların bu iş için kurdukları bir de grupları vardı."

Bayramdır...

(Baştarafı 3. sayfada)

birbiri ardınca:

"Bayram geldi!.."

Bu sesleniş yankısını tez elden bulur. Yoksulda, yetimde, sevdalıda, yarinden ayrı kalanda komşusuyla küsülü olanda, bağrı yanık ozanda, ayrı namelere bürünür gider. Ozanın telinde türkü, Kerküklünün dilinde hoyrat, Urfalının elinde mani olur, dökülür bayram üzerine sözcükler:

"Nargilevin marpeci
Khınalı barmağ üci
Ramazanda yar seven
Kabul olmaz orıcı"

diye sevdalıları iğneleyen Kerküklü, gönül kırgınlıklarını kaldırmak için seslenir eşine, dostuna:

"Altun khızmav sadağa
Salıpsan al dudağa
Bêyramdı bêyramlaşağ
Degsin dudag yanağa"

Aynı barış ve dostluk çağrısına Toroslardan bir sevdalı Türkmen, Karacaoğlan ses verir. Alır sazı eline ve başlar çığırmaya barış türküsünü:

"Düğün olur Arap atı yetişir
Bayram olur kanlı kinli barışır."

Bir başkası, başka nedenlerden bekler bayramı. Anadolu geleneğinin demir cenderesi, bayram günleri bir parça aralanır yavuklulara. Her biri yıl geçen günlerin ardından gelen bayram bir özgürlük çağrısıdır onlar için de. Bağrı yanık Anadolu delikanlısı, şöyle seslenir yavuklusuna:

"Sabahtan erkenden kalk da bize gel
Gerdana gülleri tak da bize gel
Bugün bayram günü komşu kınamaz
Eline kınalar yak da bize gel"

Kız, bu çağrıya ne der bilmeyiz ama, bayramlar öyle herkes için aynı değildir. Yani ki, bazıları vardır, onlar bayramı bayram gibi karşılayamazlar. Gönülleri istese de yapamazlar bunu. Neden mi? Dinleyelim, anlatıyorlar:

"Bugün Bêyram diyeller
Kırmızı don giyeller
Alem toyda seyranda
Bize yetim diyeller"

Evet, yetimler, öksüzler ve kimsesizlerdir bunlar. Özellikle de çocuklar... Diğer günlerde, belki de alışkanlıkla öylesine farketmedikleri kimsesizliklerini ta yüreklerinde duyarlar bu bayram günleri. Nasıl duymasınlar ki:

"Bugün bayram günüdür
Güzeller düğünüdür
Herkesin yüzü güler
Bana seyran günüdür"

deyip, kenarlarda seyretmek düşmüştür onların payına. Eller güler oynarken, bayram içinde bayram yaparken onlar kimsesizliklerine kahrederler sessizce.

Bayramlar her ne kadar eğlence ve sevinç doluysa da her zaman böyle değildir bu. Öyle ya her bayram birlikte oldukları ile bu bayram ve daha hiç bir bayram geçiremeyecek olanların içinde bu sevinç bulunabilir mi? Kahpece bir kurşunun yok ettiği fidan gibi gencin anası neyin bayramını yapabilir? İşkence korkusuyla yaşamına son veren genç kızın yaşlı babasına bayram sevincini kim anlatabilir? Bunu yapmak isteyenler, onlardan şu yanıtı alacaktır kuşkusuz:

"Bayram benim neyime
Kan damlar yüreğime"

Ancak her şeye karışır bayramlar, darılmaması gerekip darılanların, küsmemesi gerekip de küsenlerin birbirlerine düşman edilenlerin, araları bozulanların, yolları ayrılanların yeniden barışacağı, birleşeceği, aralarındaki kırgınlıkları kaldıracağı günler olarak birer şanstırlar, fırsattırlar.

Gönüllerin yumuşadığı, olabildiğince dışa açıldığı bayramlarda barışan, birliğini pekiştiren insanlar bozguncuları, gönlü kararmışları aralarından atacak, onları sevginin ve barışın coşkun denizinde boğacaktır.

İşte o zaman, yüzyıllar ötesinden, bir gönül ve dostluk ozanının, Pir Sultan Abdal'ın çağrısı gerçekleşecek, her günümüz bir bayram olacaktır:

"Şahtan gelen gaziler
Gönül de mürşit arzular
Bu gün de bayramdır bize
Her gün de bayramdır bize."

Bayramınız kutlu, yüreğiniz gelecek için umutlu olsun!..

Manifaturacılar...

(Baştarafı 3. sayfada)

Töbgis Sendikasında örgütlenmişler. Bayram ve resmi tatilin bilinmediği, ücretine zam isteyene kapının gösterildiği bu işyerinde örgütlenme kolay olmamış, ama 10 işçi kader birliği yapıp elele verince, bayan patron Saime Özlü'ye de yapacak fazla bir şey kalmamış. İşçilerin yasal haklarını tanımaya yanaşmayan işveren, sendikayla karşılaşan diğer bütün patronların yaptığı gibi makinaları kaçırmaya kalkışmış, ama işçiler bunu engellemişler. İşverenin, işçileri yıldırmak için ortaya attığı "Param çalındı tehdit edildim!" gibi iddiaları da sonuçsuz kalmış ve yasal bütün gerekler yerine getirilerek 7 Temmuzda "grev" pankartı asılmış.

İşçilerin ücretleri 6-7 bin TL civarında. Başka bir sosyal hak yok. Bazı usta işçiler daha yüksek genç işçiler ise çok daha düşük alıyor. Hiç birinin sigortası düzgün değil, hepsinin ücreti de asgari ücret olarak gösteriliyor. İşveren sendikalaşmaya önderlik edenlere önce daha yüksek paralar teklif etmiş, bazılarına atölye açmayı vadetmiş, ama onlar arkadaşlarını satmamışlar.

İşveren şimdi ya işçilerin bütün yasal haklarını tanıyacak ya da işyerinin kapalı kalmasına göz yumacak!

Töbgis Sendikası yetkilileri örgütlendikleri işyerlerinde en önemli sorunun işgüvencesi olduğunu belirtiyorlar. İşverenin kârlarına karşı olmadıklarını, ancak işçiye de makul bir ücret ve yasada yeralan hakların tanınması gerektiğini vurguluyorlar.

Carden grevi daha şimdiden Manifaturacılar Çarşısında belli ölçüde demokratikleşmeye yol açmış. Civar atölyelerin patronları derhal ücretleri artırmışlar, çay molaları serbestlemiş, cumartesi tatilleri başlamış ve günlük çalışma saatleri 11-12'den 8 saate doğru inmeye başlamış.

Carden grevinin başarısı İMÇ'deki onbinlerce işçinin sendikalaşma mücadelesine de ışık tutacak.

Hua Guofeng...

(Baştarafı 3. sayfada)

önder, "Özellikle ekonomik konularda ve sınıf mücadelesinin boyutları konusunda Mao'nun abartmalı görüşleri olduğunu" ileri sürdü.

Bir başka soru üzerine Hua Guofeng, Dörtlü Çetenin "iktidarı gaspetmek suçundan ileri bir tarihte yargılanacağını" açıkladı ve Çin'deki son gelişmeler konusunda şunları belirtti: "Merkeziyetçiliğin aşırı yanlarını önlemek, hatta yok etmek için ülkemizin büyük bir demokrasi hareketine ihtiyacı vardır." Demokrasinin sınırlarının genişleteceğini sözlerine ekleyen Parti Başkanı demecinin son bölümünde "Çin Komünist Partisinin çizgisi esas olarak doğrudur" dedi.

Mahmutpaşa...

(Baştarafı 3. sayfada)

Biz Zeytinburnu'nda gecekondularda oturuyoruz. Bunlar da bizim mahallenin yoksul çocukları. Mahallemizdeki ilkokul aile birliği ve esnaflar el ele vererek, bayramda bu çocukları giydirmeye karar verdiler."

Bir süre çocukları seyrettim. Torbaları doldukça gözleri sevinçle parlıyordu. Akşam evlerine gittiklerinde belki bayramlıklarıyla yatacaklar, bayram günü yeni giyecekleriyle büyüklerin ellerini öpüp alacakları harçlığın hayalini kuracaklardı.

Peki ya diğer yüzbinlerce çocuk, 5400 lira brüt asgari ücretle çalışan ailelerin çocukları ne yapacaktı? Bu düzen çocuklarımıza bayram sevincini bile çok görüyordu.

Mersin...

(Baştarafı 3. sayfada)

feksiyonundan dolayı tedavi görüyorlar. Köye giden Hükümet Tabipliği ekipleri köy halkını tek tek tedavi ederek hastalığı önlemeye çalışıyorlar.

Bilindiği gibi Deliminnet köyünde geçtiğimiz günlerde 3 kişi ölmüştü.

TÜRKİYE İŞÇİ KÖYLÜ PARTİSİ İÇEL İL ÖRGÜTÜ ÖNLEM İSTEDİ

TİKP, "Bağırsak enfeksiyonu" ile ilgili yayınladığı bildiride şunları belirtti.

"Her yaz mevsiminde olduğu gibi bu yıl da Güney illerini tehdit eden 'bağırsak enfeksiyonu' Mersin ve Tarsus'ta salgın haline gelmiştir. Özellikle yoksul yurttaşlarımızın yaşadığı Mersin'in Demirtaş, Siteler, Kurtali, Yenipazar, Çay, Dilek Mahallelerinde halkımız ölümle burun buruna yaşamaktadır.

Türkiye İşçi Köylü Partisi bu konuda şunların yapılmasını zorunlu görmekte ve talep etmektedir:

1- En kısa zamanda hastalığın yayıldığı Demirtaş, Siteler, Yeni Pazar, Çay Mahallesi gibi semtlerde sağlık seferberliği yapılmalı tüm yurttaşlar kontrolden geçirilmelidir.

2- Bu semtlerimizin kanalizasyon sorunu vardır. Bu sorun çözümlenmeli ve açıkta akan kanallar kapatılmalıdır.

3- Halkın elindeki olanaklar dahilinde salgından korunması için uyarıcı eğitim yapılmalıdır."

MARKSİZM VE EDEBİYAT (1)

Ralph Fox

(Marksist İngiliz eleştirmenlerinden Ralph Fox'un "Roman ve Halk" (The Novel and The People) adlı kitabının ilk bölümünü oluşturan yazıyı yayınlıyoruz. Kitap Christopher Caudwell gibi İspanya İç Savaşına giden gönüllü grup içinde yer alan Fox'un o yıllarda yazdığı önemli bir incelemedir. Türkçede yayınlanmamış olup, aldığımız bölüm Türk Solu dergisinin 30 Ocak 1968 tarihli sayısında da çıkmıştır.)

Türkçesi MEHMET HALİM SPATAR

Marksizm maddeci bir felsefedir. Maddenin önceliğine, dünyanın bizim dışımızda ve bizden bağımsız olarak varlığına inanır. Gene Marksizm, bütün maddeyi aynı zamanda değişen tarihi olan bir şey olarak görür; değişmeyen hiç bir şeyi kabul etmez. Materyalist görüşleri Marks ve Engels'inkilerle aynı olmadığı halde, onyedinci yüzyılda pek az İngiliz yazarının görüşleri, materyalist bir dünya görüşü ile çatışırdı. Felsefi görüşlerini Rabelais ve Montaigne'den alan Shakespear'e, Marksçı hayat görüşünde hiç bir şey fena gelmeyecekti. Onsekizinci yüzyılın daha büyük bir bölümü boyunca materyalist hayat görüşü, birçok İngiliz yazarı tarafından sorgusuz kabul edilmiştir.

Durum bugün böyle değil. Böyle olmayışı ise yüzyılı aşıyor. Bugün edebiyatçı, materyalizmle düşün'ün (imagination) yan yana bulunamayacağı itirazını ileri sürüyor. Bu gibilerine göre sonuç, bir yaratma değil, kutsal yanı olmayan bir kalabalıktır. Bu garip mi garip, sapık bir görüştür; zira materyalist dünya görüşünü edinmek, düşünsel yazar ve hele romancı için dünyanın en doğal şeyi olarak kendisini ortaya koyar.

Madde ile ruhun, eninde sonundaki ilişkisinin Marksist tanımı "Bilinci varlık belirler"dir. Sanatçının görüşü gerçekte bu olsun olmasın, onun yaratıcı çalışmasının temeli bu olmalıdır. Çünkü her düşünsel yaratma, yaratıcının içinde yaşadığı reel dünyanın bir yansımasıdır. Bu yaratma, onun o dünya ile ilişkisinin o dünyada bulduğu şeyler için duydığu sevgi ya da nefretin sonucudur.

Sanatın kullandığı malzemeyi, yazarın kendisi dahil gerçek erkek ve kadınların eylemleri, düşünceleri, düşleri insanların yaşamları dahil, hayvansal hayatın fiziksel güzelliği ya da çirkinliği, ışıklar, renkler, biçimler ve görünüşler, rüzgarların soluması, hayatın kokuları oluşturur.

Milton şiirden üç şey isterdi: "İlkel, duygusal ve tutkulu" olmasını. Duygusal olmayan, yani reel dünyanın algılanmasıyla, duyumlanabilen nesnelerle ilişkisiz olan sanat hiç bir zaman sanat değildir; sanatın gölgesi bile değildir. Yaratma sürecinin esası, yaratıcı ile dış gerçeklik arasındaki mücadeledir; o gerçekliğe hakim olmak ve onu yeniden yaratmak vazgeçilmez isteğidir. "Öyle ama Marksizm, sanat eserlerinin salt ekonomik ihtiyaçların ve ekonomik süreçlerin bir yansıması olduğunu iddia etmiyor mu?" diye itiraz edilecektir.

Hayır, görüşlerinin Marksçı, diyalektik materyalizmle ortaklaşa bir yanı olmayan birtakım ondokuzuncu yüzyıl pozitivist materyalistlerinin görüşü bu ise de Marksizmin görüşü bu değildir. Marks, hayatın spiritüel süreçleri -ki artistik yaratma da bunlardan biridir- arasındaki ilişki ile hayatın maddi temeli hakkındaki fikirlerini EKONOMİ POLİTİĞİN ELEŞTİRİSİNE KATKI'nın ünlü girişinde açıkça belirtmiştir. İşte o bölüm:

"Maddi hayat araçlarının üretim tarzı, sosyal, politik ve entellektüel hayatın tümünü koşullandırır. İnsanların varlıklarını belirleyen bilinçleri değil tersine bilinçlerini belirleyen onların sosyal varlıklarıdır. Gelişmelerinin belli bir aşamasında toplumun maddi üretim güçleri yürürlükteki üretim ilişkileri ile, ya da aynı şeyin hukuki deyimi olan ve daha önce işbaşında olan mülkiyet ilişkileri ile çatışma haline gelirler. Bu ilişkiler üretim güçlerinin gelişme biçimleri olmaktan çıkarlar, onların köstekleri haline gelirler. İşte o zaman da bir sosyal devrim çığırı açılır. Ekonomik temelin değişmesi ile birlikte, o uçsuz bucaksız üstyapının tümü az veya çok hızlı değişir. Bu gibi devrimleri incelerken tabii, bilim kesinliği ile belirlenebilen üretimin ekonomik koşullarındaki maddi devrim ile insanların bu kavganın bilincine varıp mücadele ettikleri hukuki, siyasal, dinsel, estetik veya felsefi, kısaca ideolojik formlar arasında daima ayrım yapılmalıdır."

O halde Marks'ın eninde sonunda maddi hayat tarzının aydını belirlediğine inandığı kuşkusuzdur. Fakat bir an bile, bu ikisi arasındaki bağıntının dolaysız, kolayca gözlemlenebilen mekanik olarak gelişen bir şey olduğunu düşünmemişti. Madem ki kapitalizm feodalizmin yerini aldı, öyleyse, "kapitalist" bir sanatın hemen "feodal" sanatın yerini alacağı, bütün büyük sanatçıların, buna uygun olarak, yeni kapitalist sınıfın gereklerini doğrudan doğruya yansıtmaları gerektiği yolunda bir fikri gülerek karşılardı. Daha sonraları görüleceği üzere, feodal sanatın da Grek ve Roma köle devletlerinin ya da eski Doğu monarşilerinin sanatından yüksek olması gerekiyorsa, kapitalist üretim tarzının feodal olanınkinden daha ileri olmasından ötürü, kapitalist sanatın da feodal sanattan daima daha yüksek bir düzeyde bulunması gerektiğini hiç bir zaman düşünmezdi. Böylesine kaba ve bayağı görüşler, Marksizmin ruhuna aykırıdır.

Haklı olarak Marks, toplumun maddi esasının değişmesi, ekonomi tarihçisi tarafından tabii bilim kesinliği ile belirlenebilir, diyor (tabii, bu, bu değişikliklerin bilimsel olarak belirli olduğunu söylemekle aynı şey değildir). Hayatın sosyal ve ruhsal yapısında sonuçlanan değişmelerin bilimsel hiç bir ölçüsü olamaz. Değişmeler olur, insanlar bunların bilincine varır, zihinlerindeki eski ile yeni arasındaki çatışma ile "mücadele" ederler. Fakat bunu düzensiz olarak, geçmiş mirasın her türlüsünün ağırlığı altında, çoğu kez üstü kapalı ve daima insanların zihinlerindeki değişmeleri izlemenin kolay olmayacağı bir biçimde yaparlar.

Örneğin CODE NAPOLEON'un (Napoleon yasaları) Fransız Devrimi tarafından oluşturulan sosyal ve ekonomik değişmelerin hukuki ifadesi ile olduğu doğrudur. Oysa, bu bile kendi başına CODE NAPOLEON'u açıklamaz. Fransa'nın geçmiş tarihini ve devrimden önce o ülkedeki sınıf ilişkilerini anlamak gerekir. Devrimin oluşturduğu sınıf ilişkilerindeki değişmeleri, devrimin kendisinin gidişini, sonunda da Napoleon'un askeri diktatörlüğünü anlamak gerekir. Ancak ondan sonradır ki CODE, Napoleon dönemi sırasında başlayan Fransız endüstri devriminin ve yeni burjuva toplumunun hukuki ifadesi olarak anlaşılabilecek duruma gelir. Üstelik hukuk, üstyapının belki de en duyarlı bölümüdür. Üretim tarzındaki değişmelere uygun olarak kolayca değişir. Ama sanat temelden çok daha uzaktadır. Ondaki değişmelere çok daha az kolaylıkla cevap verir.

Engels, J. Bloch'a 1890'da yazdığı bir mektupta özellikle bu nokta üzerinde duruyordu: "Materyalist tarih anlayışına göre" diye yazıyordu, "Tarihte belirleyici faktör eninde sonunda gerçek hayattaki üretim ve yeniden üretimdir. Bundan fazlasını ne Marks ne de ben iddia ettik. Bu yüzden, biri çıkar da bunu, ekonomik öğenin biricik belirleyici öğe olduğu deyişine indirgerse, anlamsız, soyut ve saçma bir ibare şekline sokmuş olur. Ekonomik durum temeldir. Fakat üstyapının çeşitli öğeleri, sınıf mücadelesinin politik biçimleri, onun sonuçları, başarılı bir savaştan sonra sınıf tarafından konulan yasalar vb., hukuk formları ve sonra da bu fiili mücadelelerin savaşçılarının beyinlerindeki yansıları: politik, hukuki, felsefi teoriler, dini fikirler ve bunların dogma sistemleri halinde daha da gelişmesi de tarihsel mücadelelerin gidişine etkir ve birçok durumlarda onların formunu belirlemede ağır basarlar. Bütün bu öğelerin bir karşılıklı etkileri vardır ki, bütün sonsuz rastlantılar (yani iç bağlarını yok sayıp ihmal edebileceğimiz kadar olanaksız ya da uzak şeyler ve olaylar) YIĞINININ ortasında ekonomik hareket, sonunda kendisini zorunlu olarak ortaya koyar. Yoksa, teorinin seçilecek herhangi bir tarih dönemine uygulanması birinci dereceden basit bir denklemin çözülmesinden kolay olurdu.

(SONU YARIN)

26.12.1979 (3)

«Cavit Orhan'ın, kaldırımdaki kısa kesilmiş beyaz saçlı başı gözlerimin önünden gitmiyor»

SAYILI GÜNLER — MUZAFFER BUYRUKÇU

Çay bardağını, kenara koydum. Bir kitabı çantasına sığdırmakla uğraşıyordu Adalet Ağaoğlu. Nereye basacağını bilmenin güveniyle önüne bakmadan ilerliyordu. Kitap konusunu halledip başını kaldırdığında gördü beni, şaşırdı -sen buralarda ne arıyorsun?- gibilerden... Derken, kırık, dalgın, bir sürü yaşantının, bir sürü bir şeyler devşiren işçi düşüncenin çengellerinden güçlükle sıyrılan bir gülümseme, sarışın yüzünü aydınlattı. "Merhaba, nasılsınız?"

"Teşekkür ederim. Siz?" dedi.

"Eh işte" dedim. Beğendiğim bir yazardı. Geçen yıl Sanatsevenlerde kitap imzalamamızdan, sahnede konuşturulmamızdan beri rastlaşmamıştık. Neydi o seyyar mikrofonlu bir masanın çevresindeki durumumuz? Bir iki tek atıp akıllarına gelen soruları soranlara doğru karşılıklar verebilmek amacıyla didinmemiz, birbirimizden güç aktarmak istercesine bakışmalarımız? Ağızlarımızın kuruması, ter dökmemiz ve memnun edemediğimiz seyirciler... -Sanatın işlevini anlatır mısınız?- Dünyanın irili ufaklı edebiyatlarında boyuna tartışılan, her tartışmadan yeni tanımlar çıkartılan, bir değil, birkaç sonucu içeren ve hepsi de mantığa uygun olan böylesine geniş kapsamlı, yüzlerce kitabın bile altından kalkamadığı bir sorunu yarım ya da bir saatte nasıl yufka gibi açarsın? Adalet Ağaoğlu, dişe dokunur bir şeyler söylemişti ama ben kem-küm etmiş, kısacık bir tanımla paçayı kurtarmıştım.

"Görüşemiyoruz" dedi Adalet Ağaoğlu, "Hoş ben de pek..."

"Bazı yazarlar sık, bazıları seyrek görüşüyorlar. Kader gibi bir şey bu" dedim, "Armağanı kutlarım." Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Armağanını kazanmıştı (Bir Düğün Gecesi) romanıyla. Kahverengi giysileri vücuduna bol geliyordu, zayıflamıştı sanki. "Sağolun!" dedi, "Lüks bir salonda tören yapılıyor ama bir yandan da cenazesine gidemediğin bir ölü var." Adalet Ağaoğlu'nun cenazesine gidemediği ölü Cavit Orhan Tütengil'di. Cenaze kaldırılırken kargaşalık çıkmış, cemaat dipçiklenmiş, Ümit Kaftancıoğlu yaralanmış, güvenlik kuvvetleri cemaatin mezarlığa kadar gitmesini engellemişti. "Armağanı alırken durgundunuz" dedim, "-Bu tören yaşadığımız ortamla bağdaşıyor mu yani- der gibiydiniz."

"Evet, tuhaftım, biliyorum. -Biliyorum- diyorum ya, -biliyorum- karışıklıklarla dolu. Neyi, hangi duyguyu biliyordum? Anımsamıyorum. Necatigil de oyunu hasta yatağında vermiş..." dedi Adalet Ağaoğlu, hüzünlüydü sesi.

"Yaa kocaman Behçet Necatigil'i de kaybettik" dedim.

"Onca insanı, değeri yitirdiğimiz, yitireceğimiz bir dönemdeyiz" dedi Adalet Ağaoğlu. Gözbebeklerinin civalı pırıltılarında Güner Sümer'in babacanlığını gördüm ilkin... arkadan da omuzlarımda taşıdığım tabutunu, mezara götürülüşünü, kazılan çukura indirilişini, üstünü örten yaş toprağın oluşturduğu tümseği, kamyon dolusu çelenkleri, acıdan bitmiş karısını...

Bağırıyormuş gibi, "Yılmaz Çolpan'ın öldürüldüğünü biliyorsunuz değil mi?" dedi Adalet Ağaoğlu, çantasını sıktı. Yüzü, acıdan, öfkeden, ilençten, nefretten ve yitirilene duyulan şeylerden öyle bir gerildi ki derisinin ve yüreğinin çatırdadığını hissettim. "Korkunç bir cinayet! Ermeniler vurmuş galiba. Tanıyor gibiyim, bana hiç yabancı gelmedi resmi."

"Tanırsın herhalde, bizim çevremizdeydi" dedi Adalet Ağaoğlu, "Benim yakın arkadaşımdı. Haberleri dinlemedim, dinleseydim, gazetelerdeki kaldırıma yuvarlanmış halini görünce o kadar sarsılmazdım, alıştırırdım kendimi. Tutuldum, hiç bir şey diyemedim."

"Bir şey diyememeniz de bir tepki... Sonra ne diyebilirdiniz ki?"

"Denecek bir şey olmalıydı."

"Ben haberlerde öğrendim, bir de resmini yayınladılar. Ne kadar güzel, ne kadar yakışıklı bir adammış" dedim, "-Böyle insana kıyılır mı bre utanmazlar- diye kükredim."

"Dünya tatlısı bir insandı, iyi, melek gibi bir insandı. Geçen yıl görüşmüştük. Çok çile çekti, uzun zaman işsiz kaldı, iş vermediler. Daha yeni yeni yerleşiyor, toparlanıyordu. Vesikalık bir resmini yayınlamışlar alay edercesine; kaçak resimleri, mahkum resimleri gibi. Yüreğim oyuldu. Üzüntümü anneme söyledim, ilgilenmedi, -benim acım bana yeter- dedi. Bir ölüm karşısında annemin böyle davranması irkiltti beni" dedi Adalet Ağaoğlu. Son yıllarda kendisi bir baba, iki kardeşi, annesi bir koca ile iki oğlunu toprağa gömmüşlerdi. Yılmaz Çolpan'ın öldürülmesi de tuz biber ekmişti bu sürekli yaşanacak, anıları tazelenecek olayların üstüne. "Anneniz haklı" dedim, "İnsanın öz acısı öteki acılara benzemez. Acılar içimize döndürür bizi, toplumsal ilişkilerimizi tavsatır."

"Bu tavsama da kanıksamayla yer değiştirir sonra" dedi Adalet Ağaoğlu, "Baba, kardeşler... her olay bir tokat attı."

"Benim de kardeşlerim öldü" dedim.

"Yaa, başınız sağ olsun!" dedi Adalet Ağaoğlu.

"Siz sağolun!" dedim.

"Ölümler öyle çoğaldı ki söyleyecek söz bulamıyorum" dedi Adalet Ağaoğlu. Çaresizlikle kıvranıyor gibiydi.

"Söyleyecek söz bulsak bile yeni olmayacak" dedim, "Normal ölümlere alışmıştık..."

"Normal ölüm ha!... Ölümü nasıl da basitleştirdik" dedi.

"Mecburuz" dedim, "Ötekilerden ayıracağız. Ana, baba, kardeş, akraba, arkadaş ölümlerinin bizdeki yerleri başka olsa da acıları birbirlerine benziyordu. Törenler, konuşmalar, ağıtlar öncekilerin eşiydi. Ama bu ölüm biçimi yeni. Henüz dilini yakalayamadık. Bu yüzden duyduklarımızı gereği gibi anlatabilecek durumda değiliz."

"Tanımlayacak kelime arıyorum. Nerde? Yok. Yalnız bir şeyler duyuyorum ama duyduklarım, duymam gerekenler mi acaba? Kuşkuluyum" dedi Adalet Ağaoğlu. Kapkalın sıkıntıların bir odakta birikip yoğunlaşmasıyla başlayan rezil bir çıkmazın aralıklarına sıkışmış gibiydi.

"İlerde bunları öğreneceğiz" dedim.

"Yerde yatıyordu, başının çevresinde bir kan gölü vardı."

"Cavit Orhan'ın kaldırımdaki kısa kesilmiş beyaz saçlı başı gözlerimin önünden gitmiyor" dedim, "Kolundaki saat, çantası... Öldüğü yerde çimen olsaydı uyuyor sanırdınız."

"Yaa, evet, çok kötü!.." dedi Adalet Ağaoğlu, bu konulardan bıkmışçasına başını şöyle bir salladı, saçları hareketlendi, gözlerini gözlerime dikti, "Ne yapıyorsunuz?"

"Hiç. Beynim kilitlendi." dedim.

"Ben de çalışamıyorum. Hava da soğuk, kaloriter yanmıyor, hırkalarla, kazaklarla, battaniyelerle oturuyoruz."

"Bizim şimdilik kömürümüz var. Buyrun, bize gelin, çalışın!" dedim.

Güldü Adalet Ağaoğlu. "Teşekkür ederim. Ben pek bir yere gitmem, gitsem bile rahat edemem."

"Ayakta durmayalım, yoruldunuz, Remzi'nin dükkanına geçelim."

"Oradaydım, epey oturdum." dedi Adalet Ağaoğlu, eldivenlerini çıkarmaya hazırlandı, "Zahmet etmeyin" dedim, eldivenli elini sıktım.

"Hoşça kalın!" dedi.

"Güle güle, her şeye rağmen iyi günler dilerim," dedim.

"İyi günler" dedi.

Demir kapıdan çıkıp merdivene kıvrılıncaya kadar izledim Adalet Ağaoğlu'nu. Karşılaştığıma sevinmiş ama acılarla didiklenmesine üzülmüştüm. Bu arka arkaya sökün eden ölümler nedeniyle eski yeni dertlerini boyuna anımsayacak, aldığı yaralar hep kanayacak, en dengeli, en uyumlu zamanlarda beliren bir çağrışım, bir ses, bir görüntü, bunalıma sürükleyecekti.

Suratım bir karış, Remzi İnanç'ın dükkanına girdim.

—BİTTİ—

Çorum

MEHMET SEYDA — ROMANCI GÜNLÜĞÜ

Yaz ortası mıydı, yaz sonu muydu, unuttum, Yerköy İstasyonunda babam karşıladı bizi. O sırada üç kardeştik, sonra altı olduk. Otomobille aldı Yozgat'a götürdü. Dedem Yozgatlıydı. Handa geçirdik geceyi. Hava soğuktu. Hancının adamı sobaya kıyılmış çamlar attı. Babam, huyu gereği, sıcağı görünce duvarlarda gezintiye çıkan tahtakurularıyla kıyasıya bir savaşa girişmişti. Ertesi gün, akşam üzerine doğru, bindiğimiz araba arkasında toz bulutları bırakarak Çorum'u bulmuş, çarşıyı ve saat kulesi alanını aşıp dar sokaklardan geçerek, babamca kiralanan evin önünde durmuştu.

Ev sahipleri haberliydiler, bizi bekliyorlardı. Fazlı Bey ufak tefek, kırpık bıyıklı birisiydi. Veremdi. Özel muhasebede memurdu. Sesi kısıkçaydı, güçlükle soluyordu. Eşi İfakat Hanım pehlivan enseli, parlak kara gözlü kısa saçlı, erkeksi sesli bir kadındı. Kızları kömür-odun yüklü develerin altından geçeyim derken, çocukların bu oyununa kızan bir devenin iki arka bacağı arasında kıstırılmış, korkudan dili tutulmuş, o zamandan bu zamana her sınıfı zar zor geçen bir kızcağızdı. Çok renksizdi. İnsanın yüzüne bön bön bakar, tutuk tutuk konuşurdu.

Ortaokula başlayacaktım. İdare lambası ışığında kimi geceler, sabaha dek, sekiz on şiir yazardım. "Benim içim bir mezar, benim için bir mezar/ İçimde ölenlerin ağlayan bir sesi var" gibi dizeler, ki sonradan Türkçe Öğretmeni Ruşen Zeki Bey, "Hazret yoksa sen mezarlık mısın?" diye dalga geçmişti benimle. Ortaokul Müdür Yardımcısı ve Tarih-Coğrafya Öğretmeni Halil Beyin bir kitapçı-kırtasiyeci dükkanı vardı. vilayetin yanında, postanenin baktığı sokakta. Oradan, okul açılana dek, gecesi 5 kuruşa romanlar alır okurdum. Reşat Nuri'yi, Hüseyin Rahmi'yi Nizamettin Nazif'i, Burhan Cahit'i, Mişel Zevako'yu o zamanlar "keşfetmiş"tim, Faruk Nafiz'in "Bir Ömür Böyle Geçti"si ile Necip Fazıl'ın "Ben ve Ötesi"ni hiç üşenmeden defterime geçirdiğim günler o zamanlara rastlar. Necip Fazıl büyülemiş çarpmıştı beni 23 Nisan Bayramında törene gidecekken okul bahçesinde okul şairi Ali Şahap'ın defterden okuduğu "Canavar"sa, satır satır belleğimdedir hâlâ.

Müzik öğretmeni Salih Zeki Beyi tutukladılar. Bir gece çok içmiş, Atatürk üzerine ileri geri konuşmuş. Öyle dediler. Molla Emin denilen bir sınıf arkadaşımla öğle dinlencesinde gitmiş görmüştük onu. Vilayet avlusundaki Jandarma nezarethanesinin kalın, tahta parmaklıkları arkasındaydı. Bize "Haydi çocuklarım, okula geç kalmayın gene görüşürüz" demişti. Kısa boylu, açık alınlı, temiz giyimli birisiydi. Sekizinci sınıftan, öğrenci yurdunda barınan Muhteşem'le konuşuyorlardı bir gün bahçede. Çevrelerini almıştık. Beyaz kolalı gömleğini hiç eksik etmeyen Muhteşem, temizlik üzerine söylev çekiyordu ve o sırada Muhteşem'in boynuna bir bit yumulmuştu. Zeki Bey sabırla dinliyordu Muhteşem'i, bizlere de bakışlarıyla "arkadaşımızı" utandırmamamızı anlatmaya çalışıyordu. Zeki Beyi o gün daha çok sevmiştim.

Yakın camide okunan ezan sesi evin içinde duyulurdu: Tanrı uludur, Tanrı uludur! Tanrıdan başka yoktur tapacak!

Bursa'dan, kara çember sakallı, başları kara bereli(şapkaya inat) elleri tesbihli, ayakları nalınlı, iri kıyım adamlar getirildi, o bizim Molla Emin'le müzik öğretmenimizi gidip gördüğümüz kalın tahta parmaklıklı nezarethaneye konuldu. Onları da gidip gördük. Gazetede babam okumuştu: Ulu Cami'de Türkçe ezan okunurken, bunlardan biri başını yukarıya kaldırıp minareye doğru, "Ulu köpek ulu!" diye bağırmış.

Altıncı sınıfın kızlı erkekli çocuklarıydık. Kızlar sağdaki sıraların önünde topluca otururlardı. Resim öğretmenimiz esmer bir kadındı. Sınıfın azgınlarıyla, azmanlarıyla baş edemez, bahçeye bakan pencerelerden birine gider başını cama dayayarak -sanırım- aslardı. Özellikle o derste kızlara kaba şakalar yapılır sarı renk boya kalemi gösterilerek "Naime sen sarı ver de,ben de koyu vereyim!" denirdi.

Sivas Öğretmen Okulundan Çorum Ortaokuluna sürgün gelen Ruşen Zeki Bey, o kalın bağa gözlüklü, çopur kalın sesli ve hırpani kılıklı Türkçe öğretmeni, artık yedinci sınıf öğrencileri olan bizlere Yunus Emre'yi, Karacaoğlan'ı tanıtıp sevdiren, bana da kızı Emel aracılığı ile el altından Nazım Hikmet'in kitaplarını veren insandır. Cumhuriyetin Onuncu Yılının kutlanılmasında canla başla hazırlanırken "Hazret"-sevdiklerine böyle dediği için adı "Hazret" diye geçerdi aramızda- o sırada yeni yayınlanmaya başlayan Varlık dergisini getirmiş, İlhami Bekir'in bir şiirini ezberletmişti bizlere:

"İlk adam
mavi gözlerle
baktı toprağa,
toprağın haritasını çizdi bayrağa.
Allah değil,
o yazdı alın yazımızı."

Şiir uzuncadır. Hepsini buraya alamıyorum. Hazret'in şiir okunurken, kabaralı ayakkabılarıyla sıralar arasında dolaşışını, kol ağızları eprimiş ceketiyle, ellerini arkasında kavuşturup tok sesiyle o şiirin okunuşuna katılışını ise hiç unutamıyorum.

Yunus Emre'den söyledikleri kimimizin içine işler, içimizi ürpertirdi:

"Derviş bağrı taş gerek/ Gözü dolu yaş gerek/ Koyundan yavaş gerek/ Sen derviş olamazsın/ Dövene elsiz gerek/ Sövene dilsiz gerek/ Derviş gönülsüz gerek/ Sen derviş olamazsın."

Bu şiir ilerde çelmelendi mi yaygara koparmayacak, her taşlanmayı, her kişiliğine yönelmiş haksızlığı sessizce sineye çekecek devrimcinin ruhsal portresini çizmekteydi bir bakıma.

İbrahim, sınıfın yoksul öğrencilerindendi. Dar alınlıydı. Saçlar nerdeyse kaşlarına dek inmişti. Güldü mü iri, üstleri sarı dişleri görünürdü. Pamuklu bir ceketi vardı. Pantalonu sanki picama bozmasıydı ve topukları bastırılmış, eski ayakkabılarını örtecek denli bol paçalıydı, yelde savrulurdu. Bir de Adil vardı yanaklarından kan damlayan güzel, varlıklı bir aileden. İkisini güreşe tutuşturdular, hepimiz ortaya onar kuruş koyduk. Ben Adil'den yana koydum on kuruşumu. Ama İbrahim'in el şaklatıp bir dalmasıyla Adil kendisini yerde buldu. Ne olup bittiğini kimse anlayamadı. İbrahim Alevi idi. Ayı Galip, Osuruk Miktat ve daha başkaları önceden İbrahim'i tutmuşlar, İbrahim'den yana olmuşlardı. İbrahim kısa sürede sınıfın sevgilisi olmuştu.

Saat kulesine bakan Milli Kütüphanede kitapları dergileri karıştırdığım günler Konferans Salonunda çalınan piyanonun sesini duyardım. Babam Memleket Hastanesi eczacısıydı. Bizim evde, doktorların evlerinde, Çorumlu memurların evlerinde haftada bir gün toplanılır, yenilir içilir, oradan buradan Çorum üzerine konuşulurdu.

Çok esmer ve bodur, topaç gibi bir kadındı Belediye ebesi. İki kardeşimin doğumunda bulundu. "Doğum var" kandırmacasıyla dağa kaldırmışlar bir gece. Sonradan yakalanıp damda yatırılanlara her gün baklava börek tepsileri götürmüş. Sorarlardı: "Neden?" Toplantılarda, kadınlara ayrı erkeklere ayrı bakarak "Şu gördüğünüz Hacer o nimeti bir daha nerde görür, yaşar?" der, kimini utandırır, kimini güldürürdü.

Sınıf arkadaşım Pehlivan İbrahim öldü mü acaba? Sınıfın en yoksul öğrencisi Alevi İbrahim! Ya şu son günlerin acımasız kıyımında çocukları olduysa, çocuklarından birine bir şey oldu mu acaba? (21 Temmuz 1980)

EKİM ATLISI-5

(Güz tükenmez)

Dur durak yok bize ah iki gözüm
Seher yelidir bağrımıza vuran
çünkü vakt erişti dayandık güze
aklımın bir ucu Ege'de-bir ucu Basra'da
Öyle bir zamandayız ki gülüm
Leninlerden- Maolardan bu yana
sanki yeniden halk oluyor dünya.

Yani gecenin alevlendiği yerde
gücü güce uladık mı bir kere
kırılır elleri gök ekini biçenlerin
hem de tutmuşuz göğü-güneş olmuşuz
canlı cansız cümle alem bizdendir
kırılır kudurganın çarkı feleği
bedenimiz ter içinde-emek bizdendir

Hem de tutmuşuz göğü güneş olmuşuz
gün dönümüdür demek istediğim
sırtım Toroslara dayalı önüm Akdeniz
bir keyifle seyre dalmışım ovayı
işçiler geçiyor yanımdan-yıldızlara değik omuzları
inan ki canevime gelip oturdu
imansızla boğuşmanın zamanı.

Gün dönümüdür demek istediğim
demirin tavı geçmek üzeredir
Ergene ırmağı-deli Fırat
şimdi de kızgın bir yılan gibidir
madem ki kaleme vurduk hesabı
Mustafa Kemallerden beri
demirin tavı geçmek üzeredir

Madem ki denizden sarıldı dağlar
Mustafa Suphi-Şefik Hüsnülerin geçtiği yoldan
menzile varmaya ne kaldı
gün olur harman olur ey can
ben bu şiiri bitirmeden
bakarsın karları eriyiverir
Türkiye dağlarının

Bakarsın dile gelir sevdiceğim güz
yedi iklim-dört mevsim dile gelir
çağırır ormanların uğultusu baharı
sarı çiğdem-mor menekşe açadursun
yağmur bulutlarıdır üstümüzde dolaşan
gayrı yurdumun bağrında oluk oluk
cümlemizin teridir ırmaklaşan

Duyduk duymadık demeyin
şimden geri hey
şahin yuvasıdır yüreğim

KENAN COŞKUN
(MERSİN)

Geceyi canlandıran RAMAZAN'lık

GAZANFER ERYUKSEL

On bir ayın sultanını karşılamak ve yeterince ğırlamak için İstanbul'u bir telaştır alırmış Aileler unlarını, şekerlerini, pestillerini alırlar, reçellerini yaparlar, tiryakiler tütünlerini, kahvelerini, enfiyelerini özenle seçip alırlar da camiler hiç hazırlık yapmazlar mı? Ramazana on beş gün kala, minareler arasına mahya ipleri gererler, kandiller bir bir temizlenerek yeterli miktarda yağ ve fitil alınırmış. Mahyalar için camilerin süsü, ziyneti diyebiliriz.

Mahya sözü, Arapça'da "dirlik" "uyarılış" anlamına gelir. Işıklar geceyi canlandırdığı için bu ad verilmiştir.

Camilerın içinden sarkıtılan mahyaya iç, minareler arasına sarkıtılan mahyalara ise, dış mahya adı verilirmiş. Mahya yapmak, mahya kurmak değil de mahya sarkıtmak deyimi kullanılıyor. Bir de "minarelere kaftan giydirmek" deyimi var. Minarenin külahından şerefesinin alt kısımlarına kadar kandil döşenmesine verilen ad.

Gündüzden kareli kağıtlara mahyası sarkıtılacak söz yazılır, aynı hizada olanları ve birbirinin ardından gelenleri ayrılırmış. Sonra kandiller yazıdaki sıraya göre iplere bağlanır ve minareler arasındaki ip çekilip, boşlukta ilerletilerek mahya sarkıtılmış olurmuş.

Mahyalar biçim açısndan ise, resim ve yazı olarak ikiye ayrılıyorlar. Ramazanın ilk onbeş günü için merhaba, sefa geldin sefalar getirdın, merhaba şehr-i ramazan gibi sözler yazılırmış. İkinci yarısında ise, ya Resul, ya Ömer, ya Ebubekir, kin tutma ramazanın sonuna doğru ise, elveda diye yazılırmış. Resim olarak ise, kayık, araba, top arabası, kılıç, gül, lale, şebboy, çadır, kapaklı kase, köşklü kayık, vapur, kızkulesi, köprü, balık, mimber, cami vs. yapılırmış.

Mahya yazmak, hem de kandillerle ve eski yazı ile çok büyük hüner isteyen bir sanatmış. Büyük camilerin mahyacıbaşı veya mahyakeş denilen usta mahyacıları diğer camilerde neler yapıldığını öğrenmek ve onlardan daha sanatlı bir mahya sarkıtmak isterlermiş.

Eski ramazanların birinde, Fatih Camisinin mahyacıları çifte kayık sallandırmaya karar vermişler. Bunu duyan Süleymaniye camisinin mahyacıları ise, hemen hazırlık yapıp o akşam bir köşklü saltanat kayığını sarkıtıvermişler.

Mahyacılık ramazandan ramazana yapıldığı için mahyacıların geçimlerini sağladıkları bir başka işleri olurmuş. Müsahipzade Celal'in Eski İstanbul Yaşayışı adlı kitabında sözünü ettiği en ünlü başmahyakeşler tulumbacı reisi Saksı Reşit, (kısa boylu tıknaz olduğu için saksı lakabını almış) adı üstünde tulumbacı imiş. Sarı güzel tulumbacı takımı reisi Hafız Memduh ise, Mahmutpaşa'da tarak ve kaşık satarmış.

Mahyacılık bütün zorluklarına rağmen en görkemli günlerinde bile yılda bir ay çalışıldığı için daima yan iş olarak kalmış. Günümüzde ise, eski hünerli mahyacılar yok artık. İstanbul gecelerini on iki ay ışıklı reklamlar canlandırıyor. Mahyacılık da bir çok şey gibi anılarda kaldı.

Aydınlık

Kurucusu ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı 1921

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

Çay paraları derhal ödensin!

● Dünya çapında ekonomik değere sahip bir ürünün böylesine heba edildiği görülmemiştir

● 32 fabrika ve 3 paketleme tesisi, üreticinin ürettiği malı işlemeye yetmiyor, ancak buna karşı hiç bir önlem de alınmıyor

Bu yıl hem çaylar, hem üretici yandı

Bunca emek boşa mı gidecek?

BİR çuval unu üç kişi bölüştü. Bir çuval unu. Evdeki çocuklara ekmek yapmak için.

Bu acı sözleri geleceği görmeye çalışan gözlerin kaygısıyla söyledi. Bir çift gözün kaygısı değildi. Çaya bel bağlamış nice köylerin onbinlerce insanının gözleri ile söylemişti. İnsanı, insan olan insanı düşündüren bir tümce ile söylemişti. O anda bütün üreticilerin kaderi birleşmişti. Birbirlerinden fersah fersah uzaklıkta ya da yan yana olan köylerin ortak gelecekleri söz konusu idi.

Pazar Lisesindeki bir sohbette öğretmenler dert yanıyordu."Bizler buradan aldığımız parayla geçinmeye çalışsak çoktan aç kalırdık. Çay paralarına bel bağlamışız."

İlk sürgünden bu yana iki ay geçmesine karşılık üreticiler çay paralarını henüz alabilmiş değildi. Bu sırada da Başbakan televizyondan bir açıklama yaparak çay paralarının bir kısmını ödeyeceklerini duyuruyordu. Oysaki gözden kaçmayan bir gerçek vardı. Hayat her gün büyük boyutlarda ağırlaşıyor, para günbegün değer kaybediyordu.

Parasını almayı bir kenara bıraktık Çayımızı da almıyorlar

DÜNYA çapında ekonomik değere sahip bir ürünün Türkiye'deki gibi böylesine heba edildiği, böylesine harcandığı görülmemiştir. Doğu Karadeniz'de bunun somut örneği bulunmaktadır. Sahil boyunca tonlarca çay yakılarak imha edilir.

Heba edilen yalnızca ürün değil. Onbinlerce üreticinin alınteri, emeği yakılarak imha edilen ürün onbinlerce çocuğun ekmek parası. Bir çırpıda imha edilen emek, bir kamyon gübre halinde 100 liraya satılır. Sayın Bedirhan Birben, Çay-Kur Genel Müdürü Birben ne diyor biliyor musun? Ne diyor? Bir şey dediği yok. Bir şeyler dese ya.

Hükümetlerin genelde tarımla ilgili tutarlı bir politikalarının olmayışı çay üretimini de olumsuz yönde etkiliyor. Devletçiliği uygulayan ülkelerde, üretim A'sından Z'sine kadar tutarlı tespit edilir. Ve der ki, aha şu kadar üretime aha şu kadar fabrika. Şu kadar da alım yeri ve şu kadar da araba.

Tarlalar arasında ilerlerken; öyle tarlalar değil, yamaçlı dik dağlık arazideki tarlalarda sık sık çay biçen ailelerle rastlaşıyoruz. "Kolay gele. Nasıl, zor oluyor mu?"

Çayı toplamak kolay, satmak zor, satmak. Kapımız bacamız çay doldu. Ne olacak haberin var mı?" Ben bilmem. Bilse bilse Sayın Bedirhan Birben bilir. O da bilmezse Sayın Demirel bilecek değil a?

Şu tutarsız politika ki...

İSTANBUL'dan Doğu Karadeniz'e 32 fabrika 3 paketleme. 55.000.000 de resmi rakamlarca belirlenmiş imha edilen çay. Fabrikalar açıkça, evet çok açıkça yetersizdir. İşleme kapasitesi üretime göre fersah fersah düşüktür. Fabrika durmadan gelen çayı işleyemediğinden ya denize dökerek imha eder ya da fabrika önünde gübre yapar.

Çay üretim alanı dağlarda dağınık olduğundan birçok pürüz vardır. Öncelikle yollar yetersizdir. Devletin yaptığı yollar 1963 senesinden kalmıştır. Çay-Kur'un arabaları yetersiz olduğundan çaylar zamanında alınamaz. Zaten kendi arabaları yok denecek kadardır. Bunun dışında çay alım yerleri de çoy az sayıdadır ve kapasitesi düşüktür. Alınmayan çay bu depolarda birikerek çürür ve sonra da denize dökülür.

Bu konuda görüştüğümüz köylülerden Hamdi Ayva'nın önerisi şöyle: Çayı çürütmeden günlük alsınlar. Parasını da hemen ödesinler. Bizi çay alım yerlerindeki işçilerle karşı karşıya getirmesinler. Çay alım depoları dolunca çayı almıyorlar. Bu sefer çaylar üreticinin elinde çürümeye terk ediliyor. Eksper çayı incelemeden alınca ceza yiyor. Bu cezayı yememek için de üreticiden çayı almıyor."

Papatya köyünde görüştüğümüz İbrahim Aymaklı adlı üretici aynı zamanda alım yerinde görevli. "Çok defalar üreticiyi zor duruma sokmamak için depoda yağılan çayları imha edip yeni çay almışızdır. Burda herkes üreticidir. Çay-Kur'un yanlış politikası yüzünden bizler birbirimize mi girelim" diyordu.

● Çay-Kur fiyatı erken ilan ederek, üreticiyi erken toplamaya zorladı, sonra da çayları almadı ve para ödemedi

Yöneticilerin sorumsuzluğu yüzünden «Yeşil altın» pula dönüyor!..

«Sorarım size kim bu sahtekar?»

BİR yaşlı kadın geldi ve benden bir salkım üzüm istedi, oruç bozacakmış" Bakkal Halil efendi böyle anlatıyor.

Buralarda bir kasa domates kaça düştü bilir misiniz? 150 liraya. Hayır kilosu değil kasası 150 lira. Çay paralarını alamayan üretici, esnafın yanına yanaşamıyor. Pazar, veteriner dostumuzla yaptığımız bir söyleşide bana memurların itibarlarını kazandıklarını söylemişti. Çay üreticisi parasını aldı mı memur esnafa gitmeye çekiniyordu. Fakat bu yıl esnaf zarar noktasına geldi. "Şimdi biz çay üreticileri gibi değiliz. Maaşımızı aldık mı getirip esnafa veriyoruz."

Köylerdeki esnaf aylardır mal almak için ilçeye indiği yoktu. Çünkü satış yapamıyor. Daha önce üreticiye kredi açabilen esnafın bu yıl o gücü de kalmamış. Nasıl açabilsin ki, olan alacağını alamamış daha. Çay paralarının umuduyla aylar önce aldığı malların parasını verebilmiş değil. Böylece üreticiyle esnaf karşı karşıya bırakılmış.

"Biz" diyor bir üretici "Biz şimdi sahtekar olduk. Esnafa olan borcumuzu zamanında ödeyemeyince yalancı olduk. Sorarım şimdi kim sahtekar? Parayı alamadığımızdan esnafa olan borcumuzu ödeyemeyen bizler mi, çayı alıp da parasını ödemeyen devlet mi?"

(DEVAM EDECEK)

TİKP Pazar İlçe Başkanı İbrahim Aydın:
«Hükümet çay üreticisinden değil kara servet sahiplerinden vergi alsın!»

● Kredi miktarı yükseltilmeli, faiz oranı düşürülmelidir"

— Sayın İbrahim Aydın sizce çay üreticilerimizin sorunları daha çok nelerde yoğunlaşmaktadır?

İ.Aydın— Ülkemiz henüz birçok kurumlarında etkisin gösteren feodal kalıntıları aşabilmiş değildir. Bu durum tarımsal alanda kendisini daha şiddetli göstermektedir. Çay üreticileri de bundan olumsuz yönde nasiplerini almışlardır. Üreticimiz son derece ilkel koşullarda çayını üretmektedir. Devletin desteğinden yoksundur. En basitinden bir sağlık hizmeti getirebilmiş değildir. Çay satımında da bin bir güçlüklerle karşılaşır. Araba yoktur, yollar bozuktur ya yetersizdir ya da hiç yoktur. Bütün bunlar yetmezmişçesine sattığı çayın parasını da alamaz. Kanımca tüm bunlar başlıbaşına bir sorun olmaya yeterlidir.

— Bilindiği gibi hükümet çayda altmış bin liranın üzerindeki kazancı vergilendirmektedir. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

İ.Aydın— Bu tutuma kesinlikle karşı çıkıyoruz. Yıllardır bu taban hep aynıdır. Bir türlü değiştirilmez. Oysaki geçim koşulları durmadan bir artış gösterir. Üretici ne alıyor ki bir de böyle bir tabandan vergi verecek. Gitsinler tefeciden, vurguncudan, karaborsacıdan kara servet avcılarından vergi alsınlar. Bizce bu taban, en az yüz elli bin lira olarak tespit edilmelidir.

— Peki Ziraat Bankasının üreticiye açtığı kredi miktarını yeterli buluyor musunuz?

İ.Aydın— Kesinlikle hayır. Devlet Ziraat Bankası kanalıyla üreticiye beş-on bin lira gibi gülünç sayılan rakamlarla kredi vermektedir. Bunun karşılığında ise geçtiğiniz yıllarda yüzde 8 olan faiz tutarını yüzde 18'e yükseltmiştir. Yani kredi gülünç haliyle değişmeden kalmış faiz oranı ise utanmaz biçimde artmıştır. Faiz hadleri çok daha düşük tutulmalı ve buna karşılık kredi miktarı üreticiyi tatmin edecek düzeye çıkartılmalıdır. Çay üreticilerimizden birçoğu fabrikalarda, yüz yirmi gününü doldurup sigorta hakkını kazanmak için ağır koşulları göğüsleyerek çalışmaktadırlar. Bu yüzyirmi günü dolduramadığı zaman ise sigorta hakkını alamadığı gibi sağlık hizmetlerinden yararlanamamaktadır. Bu koşullar altında bir de siyasal tercihlere alet olmaktadırlar. Hükümetler kendi ideolojilerine göre işçi alırlar. Bugün Çay-Kur'un bürokratik kadroları MHP'nin işgali altındadır. Bu bürokratik kadrolar yurtsever işçilere kıymakta ve fabrikaları MHP'nin kurtarılmış bölgeleri haline sokmaya çalışmaktadırlar. Bu hususta bir hayli yol kadetmişlerdir. Çayeli'ne bağlı fabrikalarda MHP'li militanlar yurtsever işçilerden zorbalıkla en az 50 lira olmak kaydıyla haraç toplamaktadırlar. Daha az verenleri ise dövmektedirler. Bunun dışında bir de yıldırma politikası uygulamaktadırlar. Özellikle Çayeli bölgesine bağlı fabrikalara yurtsever işçiler sürülmekte, can güvenliği olmaması yüzünden işe gidememekte ve sonuçta işten ayrılmaktadırlar.

Hükümet çay üreticilerinin alınterinin hakkını vermiyor!.

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

21.50 Gecemiz

Ayhan Önal, Taylan Gökçen, Uğur Erkır, Faruk Üçok, Adem Gürses ve Zafer Ası'nın birlikte hazırladıkları programda, Erhan Ergüler ve Önder Dirim, Karagöz ile Hacıvat'ı sergileyecekler. Ergüler ve Dirim, geçmiş eğlencelerden örnekler de verirken programın sunuculuğunu manilerle yapacaklar.

Programın müzik bölümünde ise şu sanatçılar var: Nurettin Çamlıdağ, Banu, Türkan Gündoğdu, Gönül İpek, Yüksel Bozbay, Akın Uğur.

Radyoda neler var?

TRT – 1

Afet Ilgaz'ın Toprak İnsanları adlı yapıtı Arkası Yarın'da yayınlanacak. Ilgaz, 6. bölümde yayınlanacak olan oyununu radyoya da uyarladı. Oyun İstanbul Radyosu yapımı.

TRT – 2

Saat 12.15'de Selma Özgökmen'in hazırladığı Gençlikle Gelen programı TRT–2'de yer alıyor. Dinleyici mektuplarına da yer verilen programda, yüksek öğrenim gençliğinin kredi sorunları üzerinde durulacak.

TRT – 3

Unutulmayan Yorumlar programında "Yüzyılımızın Keman Virtüözü" olarak nitelenen Jascha Heifetz'in 2 Şubat 1901'de Litvanya'da başlayan ve bugün ABD'de süren hayat hikayesi, nasıl yetiştiği konu ediliyor. Barok çağdan modern çağ bestecilerine kadar yorumladığı eserlerden örnekler veriliyor

22.50 Forsyte Efsanesi

Şirkette yolsuzluk

Dizi filmin bugün yayınlanacak olan 18.bölümünde, Soames Forsyte, Yönetim Kurulu Başkanı olduğu şirkette yolsuzluk yapan Genel Müdürü işten çıkarmak ister. Şirketin genel kurulu toplantıya çağrılır. Forsyte bütün maddi varlığını ortaya koyar ve mirasının bir bölümünü kızı Flour ile doğacak çocuğuna bırakır.

20.00 Santrfor

Dizi filmin bugünkü bölümünde Ben ile Mark arasındaki düşmanlık Ben'in yaptığı bir şaka yüzünden büyür ve kavga ederler. Harry ise onların arkadaş olmalarını sağlamaya çalışmaktadır.

Televizyonda bugün

18.50 HABERLER

18.57 HEIDI

Dizinin bugün yayınlanacak olan bölümünde Heidi büyükbabadan peynir yapmasını öğreniyor.

19.20 İFTARA DOĞRU

19.57 HAFTANIN ŞARKISI

Ankara Radyosu Çocuk Korosu, söz ve müziği Saip Egüz'e ait olan Üç Elma adlı şarkıyı seslendirecek.

20.00 SANTRFOR

20.30 HABERLER

21.24 DİYANET İŞLERİ BAŞKANININ KONUŞMASI

21.35 TARİHTE BU HAFTA

Osmanlı İmparatorluğunun eğitim ve öğretimi anlatılacak.

21.50 GECEMİZ

22.50 FORSYTE EFSANESİ

23.35 SPOR

00.10 HABERLER